საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია № 302 1918 წ. შაბათი, აგვისტოს 10. № 302

სახალხო საქმე

(ქალაქის) კომიტეტის ორგანო

ფასი 50 კაპ.

რუსეთში ომსკისაკენ ბოლშევიკებსა და მთავრობის მოწინააღმდეგეთა შორის სასტიკი ბრძოლაა. საფრანგეთის სოციალისტები ომის მიზნების გამოქვეყნებას მოითხოვენ.

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„სახალხო საქმე"

ღირს: თვით 10 მან., ნომერი ღირს პროვინციასა და ტფილისში 50 კაპ., რკინის გზის სადგურებზე 60 კ., განცხადება: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტიტით პირველ გვ. 60 კაპ., უკანასკნელ გვ. 40 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება 15 მან. ხელის მოწერა და განცხადება მიიღება რედაქციის კანტორაში ყოველ დღე დილის 9—3 საათამდე, სასახლის ქუჩა, № 6, ფოსტის ყუთი 190, ტელეფონი 12—29.

ღრმად დამწუხრებულნი მარიამ ივანეს ასული, გიორგი ქაიხოსროს ძე დავითიშვილები, დარია ივანეს ასული, ელიზბარ ვასილის ძე კორბელაშვილები შვილებით და სოფიო ივანეს ასული ფალავანდიშვილი აუწყებს ნათესავებს და ნაცნობებს ძვირფასი დედის და სიდედრის

თამარ (თალიკო) ესტატეს ასული ფალავანდიშვილის

გარდაცვალებას სოფ. პატარა თამარაშენში, აგვისტოს 4-ს. წირვა და პანაშვიდი გადახდილ იქნება კვირას ქვაშვეთის ეკლესიაში. წირვის დასაწყის 10 ს, ხოლო პანაშვიდი 12 ½ ს. 839

ღრმად დამწუხრებულნი ანტონ, ნიკოლოზ და ვასილ ივანეს ძენი, მათი მეუღლენი: ეკატერინე, ელენე, მართა თავიანთი შვილებით აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს ძვირფასი დედის, დედამთილის და დიდედის

თამარ (თალიკო) ესტატეს ასული ფალავანდიშვილის

გარდაცვალებას სოფ. პატარა თამარაშენში, აგვისტოს 4-ს წირვა და პანაშვიდი გადახდილ იქნება კვირას, აგვისტოს 11-ს ქვაშვეთის ეკლესიაში. წირვის დასაწყისი 10 საათზე ხოლო პანაშვიდის 12½ ს 839

ელისაბედ ივანეს ასული აბულაძისა, მიხეილ ივანეს ძე ქუთათელაძე, ნინო მაქსიმეს ასული და იუსტინე ირაკლის ძე აბულაძენი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებსა და ნაცნობებს, რომ კვირას, აგვისტოს 11-ს, ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი ტყვეობაში გარდაცვალებულის გენერალ-მაიორის

სვიმონ ივანეს ძე ქუთათელაძის

სულის მოსახსენებლად. პანაშვიდი დაიწყება 12 საათზე 837

დიდი ცირკი

ძმ. ეფიმოვებისა

მიხეილის პრ., მუშტ., ახლო, საკუთ., ახლად შექეთ. კაპიტალური საზამთრო შენობა, ტელეფ. 18—60.

1918 წ. დღეს, აგვისტოს 10-ს გაიმართება

დიდი ბენეფისი

სახელგანთქმულ არტისტების ანდრეიკო და იზვეკოვისა და მთელი კაპელისა. პირველად გამოვა დღეს ლიზა პაპინისა. გარმონის ვირტუოზი ილიუშა იზეკოვი და სხვ ველიკოროსთა კაპელლა. ბენეფიციანტების თხოვნით დღეს მონაწილეობს მთელი დასი.

842 მთავარი ადმინისტრატორი პ. ელიზაროვი.

კრემი

ხელებისა და პირისახისთვის

ანტუანეტი

სრულიად უდრის სიმონის, რალეს და ალდეხიდის კრემს.

აახლებს სახეს და ამშვენიერებს, აქრობს სირსველას, ჭორფლს და იფარავს სახეს დანაოჭებისაგან.

მოწონებულია სამკურნალო განყოფილებისაგან, მოწმ, № 1481.

იყიდება ყველა საათფთიაქო მაღაზიებში.

ბითუმადაც იყიდება.

მთავარი საწყობი. საათფთიაქო და საპარფიუმერიო საქონლის მაღაზია ქ. ს. კეშიშოვისა ვორონცოვის ძეგლთან

განყოფილება. საათფთიაქო მაღაზია წყნეთის ქ. № 30, 741

სახალხო სიმღერა-გალობის კურსები

ძმათა კავსაძეებისა

მისამართი: ვორონცოვის ძეგლის ახლო, ჩუღურეთის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიის სკოლის დარბაზში.

სამშაბათობით და პარასკეობით საღ. 6—9 საათამდე მიიღებიან ჯამაგირით გამოცდილნი მომღერალ-მგალობელნიც.

მეორე ქართული კლუბი

„ახალი საკრებულო" მიხეილის პროსპექტი № 129.

შაბათს აგვისტოს 10.

სინემატოგრაფი

1289

ყველასათვის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

(25 წლის ნაშრომი)

უცხო სიტყვათა ლექსიკონი მეორე შევსებულ-შესწორებული გამოცემა, აწყობილია უშპონოდ (მჭიდროდ) კორპუსით, დაბეჭდილია კარგს ქაღალდზე, შეიცავს 1100 სვ. განმარტავს ყოველგვარ უცხო სიტყვას და ანდაზა—წინადადებით. **ფასი: ხელმომწერთათვის** (ვინც წინად დაიკვეთა) მშვენიერი კალენკირის ყდით, ოქროს ვარაყიან ასოებით ამობეჭდილი 20 მან, უყდოთ—15 მან. (ნიშნად შემოტანილის გამორიცხვით), არა ხელისმომწერთათვის—ყდით 30 მ., უყდოთ 25 მან., ფოსტის ხარჯი—2 მ, (ვინც ტფილისში შეიძენს გამომცემლისაგან, ეს ხარჯი არ გადახდება). მსურველთ მიმართონ: ტფილისში, ბაზრის ქ. № 20, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ „თეატრი და ცხოვრება"-ს რედაქ. იოსებ იმედაშვილი.

840

ტფილისი. აგვისტოს 10

კიდევ აჯანყებანი. ჩვენ არა ერთხელ აღგვინიშნავს, რომ უდიდესი მტერი საქართველოს რესპუბლიკისა დღეს ქართველი ხალხის და განსაკუთრებით გლეხობის შეუგნებელი ნაწილია. უდიდესი მსხვერპლი გავსწირეთ, რამდენიმე საბედისწერო ნაბიჯი გადავსდგით დიდი რისკით მისთვის, რომ რამენაირად ომის ცეცხლიდან თავი დაგვეღწია, მართლადაც ერთნაირად მივაღწიეთ მიზანს და ზავი ჩამოვაგდეთ. თუ რანაირი იყო ეს ზავი, სხვა საკითხია. ხოლო ამ მშვიდობიანობის ჩამოგდებაში უდიდესი ღვაწლი მიუძღვის რევოლიუციონურ დემოკრატიის ხელმძღვანელებს. მაგრამ საშინელება ომისა მაინც არ აგვცდა. გარეშე მტერთან ბრძოლას მოვრჩით და ახლა ათასი შინაური ფრონტი გაგვიჩნდა, დუშეთი, საჩხერე, ლეჩხუმი და სხვ.

საქართველოს მოწინავე ნაწილი, ის ნაწილი, რომელიც მარტოოდენ სიტყვით კი არა, არამედ სისხლით და თავის სიცოცხლით იცავს საქართველოს დამოუკიდებლობას—მოიცალა ამდენი ბრძოლით იმისთანა მტერთან, რომელიც თავის შეუგნებლობით ჰღუპავს საერთო საქმეს. ვერ მოვასწრებთ ერთ კუთხეში აჯანყების ჩაქრობას, რომ იგი მეორე ადგილას აღმოჩნდება. ჭეშმარიტად, ნაძირალები და ხალხის შეუგნებლობა გასაოცარი სიჯიუტით და სიბეჯითით სჭედავს საკუთარსავე ბორკილებს და მონობის უღელს!

ეხლა სამწუხარო ამბები მოდის დასავლეთ საქართველოდან, ლეჩხუმიდან და სამეგრელოდან. ჩვენ კარგად გვახსოვს ის მომენტი, როდესაც საუკეთესო ნაწილი ქართველი ხალხისა თავგამოდებით ებრძოდა გარეშე შემოსეულ მტერს ბათომსა და ოზურგეთთან და სამეგრელოს, ცხენისწყლის და სხვა კუთხეთა ნაძირალები კი ზურგში მახვილს სცემდნენ საქართველოს და მის თავისუფლებას. როგორც იქმნა ეს უბედურება გადავიტანეთ და თითქოს სამშვიდობოში გამოვედით. მაგრამ ხელ ახლა იწყება ისტორია...

სასწორზეა დადებული ჩვენი არსებობა. თუ ჩვენ ძალა და სიმტკიცე არ გამოვიჩინეთ, თუ ვერ მოვუგრიხეთ კისერი აჯანყებათა ვეშაპს და მრავალ თავიან გველს—დაიღუპება ყველაფერი ის, რასაც ვესწრაფოდით მთელი ჩვენი მოქმედების დროს და უთუმცაოდ ერი—ერობას ვერ გასწევს. და საშინელი გულის მომკვლელი ისაა, რომ დავიღუპებით არა გარეშე ძალის, არამედ საკუთარის შეუგნებლობის გამო, დავიღუპებით თვით ქართველი ხალხის მიერ. მეტი სიმტკიცე, მეტი სისასტიკე ყველა იმათ წინააღმდეგ, რომელნიც ნებსით თუ უნებლიედ სამარეს უთხრიან საქართველოს რესპუბლიკას და ნიადაგს უმზადებენ მის ოკუპაციას გარეშე ძალებისაგან. არავითარი ყოყმანი, არავითარი შებრალება. საკითხი ნათლად სდგას: ან ანარქია და დაღუპვა, ან გამარჯვება და თავისუფლება. შემოვიკრიბოთ უკანასკნელი ძალ-ღონე და ტურტლიანი, მურდალი ხელით ნურავის დავახრჩობინებთ საქართველოს, ვინც უნდა იყოს იგი. განსაცდელშია საერთო სიქმე. თუ ეხლა ჩვენ ვერ ვიხეირეთ მერე საუკუნოებით მოგვიხდება ბრძოლა და ვინ იცის, როდის შევსძლებთ კიდევ იმის მოპოვებას, რაც ეხლა გვაქვს. ყოველი შეგნებული მამულიშვილის, ყოველი ქართველის მოვალეობაა დაეხმაროს მთავრობას ამბოხებათა მოსპობაში, რათა სული მოვითქვათ და შევუდგეთ იმ საალმშენებლო მუშაობას, რაიც ასე საჭიროა და აუცილებელი ამ გართულებულ და განსაცდელით სავსე დროს.

ნარკვევი

„კავკაზსკოე სლოვოს" მეთაური ეხება სომხეთის რესპუბლიკის პარლამენტის გახსნას და დიდ სიხარულს გამოსთქვამს:

„ამ ამბის შესახებ, რასაკვირველია მთელ ქვეყანას არ დაუგზავნიან რადიოდეპეშებს, მას არ უძღვნიან მეთაურებს მსოფლიოს გაზეთები და ბედნიერი და დიდი გაზეთები ვერ მოიცლიან განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ ამ აქტს.

მაგრამ მთელი ქვეყნის სომეხთა გულში, სადაც უნდა იყვნენ ისინი და რანაირ პირობებშიაც უნდა სცხოვრობდნენ—ეს ამბავი უდიდეს სინათლეს და სიხარულს შეიტანს

გარეგანი შეხედულება უფერული იყო, არც საზეიმო ყოფილა რამე, არ ყოფილა რწმენა არც ხვალინდელი დღისა, მიუხედავად იმისა, რომ საშინელ ტანჯვას განიცდის სომხის ერი, თუმცა იგი სისხლიდან იცლება და ყოველ ღონეს ხმარობს თავის დასაცავად—იგი მაინც ძალას მოიკრებს, რათა ამ მომენტში გაიღიმოს. ამ აქტში იგი დაინახავს იმ ეროვნულ იდეის განხორციელებას, რასაც ოცნებობდა და ესიზმრებოდა სომხის ხალხს მრავალ საუკუნეთა განმავლობაში.

ჩვენც სიამოვნებით ვეგებებით სომხის ერის აღდგომას. მაგრამ რა კარგი იქნებოდა, „კავკ. სლოვო" რომ მეტს ჯენტლემენობას გამოიჩენდეს და ისევე კარგად მიხვდებოდეს სხვის მდგომარეობას, როგორც კარგად მიმხვდარა სომხის ერის აღდგომას. მაგრამ ეს ხალხი ჰოტენტოტის ზნეობისაა და უიმედოა მათთან ჭეშმარიტების ლაპარაკი.

მთავრობაში

ფონ-კრესმა აცნობა გარეშე საქმეთა სამინისტროს, რომ მან ბერლინში დეპეშით აცნობა სახელმწიფო კანცლერს საქართველოს მთავრობის დადგენილება ზოგიერთ სამინისტროში გერმანელ მრჩეველთა მოწვევის შესახებ.

სასურსათო სამინისტრომ კერძო პირებთან ხელშეკრულება დასდო, კავკავიდან 50 ათასი ფუთი ხორბლის შემოსატანად.

—

ქუთაისის საკომერციო სასწავლებლის [illegible] ნიშნა სატეხნიკო და საპროფესიო სკოლების მთავარ გამგის დროებით აღმასრულებლად.

—

ქუთაისის გიმნაზიის მასწავლებელი ვ. ბერიძე დაინიშნა განათლების სამინისტროს კანცელარიის დირექტორად, ტფილისის საეპარქიო გიმნაზიის დირექტორი დ. ნ. უზნაძე—უმაღლეს და საშუალო სკოლების მთავარ გამგედ. ქუთაისის გუბერნიის სახალხო სკოლების ინსპექტორი გ. ა. ჭუმბურიძე—დაბალ სკოლების მთავარ გამგის მოვალეობის დროებით აღმასრულებლად. ა. მ. ჭუმბაძე—განათლების მინისტრის პირად მდივნად, კ. ი. აბაშიძე—უმაღლეს და საშუალო სკოლების განყოფილების საქმის მმართველად.

უკანასკნელი ცნობები

მარტვილის რაიონი (სამეგრელო). როგორც სარწმუნო პირები გადმოგვცემენ, მარტვილის რაიონში ისევ გაჩენილა ბოლშევიკთა ბრბოები. წინეთ თუ ს. გეგეჭკორი ხელმძღვანელობდა ამ ბრბოს, დღეს ნაკატორღალი ალ. ხაჭომია მოქცევია. დღემდე გორდსა და კინჩხაში მოთარეშე ხაჭომიას რაზმი ჩამოსულა და მარტვილიდან 4—5 ვერსის მოშორებით სოფ ინჩხურსა და ბალდაში დაბანაკებულა. აგვისტოს 1 რიცხვებში ხაჭომია რამდენიმე თავის ჯარისკაცებით დასცემია ბალდაში ალ, შავდიას და სულ ყოველივე, რის წაღებაც კი შესძლეს წაუღიათ. ასეთი მაგალითები მრავალია. დღითი დღე ელიან შიგ მარტვილში მათ მოსვლას და ხალხი გადახიზნულია. მარტვილის მცხოვრებნი შველას ითხოვს მთავრობისაგან დარწმუნებული არიან, რომ მთავრობა მათ ყაჩაღების ხელში არ ჩააგდებს.

ომის დეპეშები

როტერდამი, 8—7. ინგლისის საადმირალო იუწყება, რომ ორი გემი ინგლისელებისა აგვისტოს 3-ს წასწყდომია ნაღმს და ჩაძირულა. დაიღუპა 97 კაცი.

ვენა. აგვისტოს 7. პარიზიდან მიღებულ ცნობებით, ფრანგის სოციალისტები მოითხოვენ თურმე: უეჭველად გამოაქვეყნეთ ომის მიზნები სამთა შეთანხმებისა, რადგან ცენტრალურ სახელმწიფოებში გაბატონებულია აზრი, გერმანიის მოწინააღმდეგე კოალიცია იბრძვის გერმანიის მოსასპობადო.

ბერლინი. მარიამობისთვის 8 სამხედრო მოხსენება. დასავლეთი ფრონტი. კრონპრინც რუპრეხტის არმია. ლისის ორივ მხარეს ჩვენ მოვიგერიეთ ინგლისელთა მცირე იერიშები. სომის ჩრდილოეთით მოწინააღმდეგემ ჩვენი ახალი პოზიციის წინააღმდეგ იერიში მოიტანა ბრეი-კორბიეს გზის ორივ მხარეს, რაიც მოვიგერიეთ. მონ-დიდიერის დასავლეთით მოწინააღმდეგის იერიშება უშედეგოდ ჩაიარა.

გერმანიის კრონპრინცის არმია. სუასონსა და რეიმსს შუა საარტილერიო ბრძოლა ძლიერდება დროგამოშვებით მხოლოდ. მცირე შეტაკებაა ჭვეითა ჯარებისა მდ. ენ და ვესლისთან, აგრეთვე რეიმსის ჩრდილოეთით.

ჰერცოგ ალბრეხტის არმია. ვოგეზებში შრატსმეიელთან ჩვენი შეტევა გამარჯვებით დამთავრდა. ლეიტენან ლმა ბილლიკმა მე-30-ედ გაიმარჯვა ჰაეროში.

ვენა, მარიამობისთვის 8 იტალიის ფრონტზე ღირსშესანიშნავი არაფერი მომხდარა.

ალბანიაში ჩვენმა საჰაერო ფლოტილიამ ყუმბარები ჩააგდო ვალონის ჩრდილოეთით მდებარე იტალიის ჰაერო დრომში. უკანასკნელს ცეცხლი გაუჩნდა.

რუსეთი და მოკავშირენი

მოსკოვი. ტაშკენტიდან ლენინს, აგვ. 7 ორენბურგის ფრონტზე ორსკის მხრით ჩვენ წინ ვიწევთ. არის ცნობები, რომ საბჭოს ჯარები ორენბურგისაკენ მიიმართებიან ცერომის შორა ვზით აკ...

ლებად ვიწევთ წინ, რადგან სამხედრო მასალა ცოტა გვაქვს სემირეჩიეში. რამდენჯერმე გავიმარჯვე მეტადრეთ სამძიმო მდგომარეობაა ასხაბადის ფრონტზე, რომელმაც ჩვენ გზა მოგვიჭრა კრასნოვოდსკისა და ბაქოსგან, და მაშასადამე, ნავთის რაიონისგან. მაინც ამ ფრონტზე ჩვენი ჯარები წინ მიიწევენ. ვიმეორებ, რომ სამხედრო მასალა საკმარისი გვქონდეს, ყველა აჯანყებას ადვილად ჩავაქრობდით, რადგან საამისო სულიერი განწყობილება არ ს. ნავთის მოტანა შეუძლებელია, რადგან ასხაბადის ფრონტზე ბრძოლაა. მეტად მნიშვნელოვანი იქნებოდა კრასნოვოდსკის მხრით ზურგში დაგვეკრა, ამის თაობაზე ბაქოში თქვენ გადაეცით, ჩვენ კი მოლაპარაკება მასთან არ შეგვიძლიან. რა ხდება კრასნოვოდსკში და საერთოდ ასხაბადის იქით, დანამდვილებით არ ვიცით. ესეც ბაქოდან შეიტყეთ ბაქოელებს მოკლედ აცნობეთ საერთო მდგომარეობა რუსეთისა სამარაში, როგორც თქვენ კოლესოვს (?) დაჰპირდით რა მდგომარეობაშია თქვენგან გაგზავნილი თურქესტანში? როგორია საერთო პერსპექტივები? (ხელმოწერილი არ არის).

ვოლოგდა. ავგ 7 სამხედრო კომისრის ტროცკის განკარგულებით დაპატიმრებულნი არიან არხანგელსკის დეპუტატთა საბჭოს ის წევრნი, რომელთაც არა თუ ინგლისელებს ენერგიული წინააღმდეგობა არ გაუწიეს, როცა ინგლისელები ნაპირზე გადმოვიდნენ და არხანგელსკი დაიჭირეს, პირიქით სამარცხვინოდ გაიქცნენ რუსეთის შუაგულში.

ახალი ამბავი

◆ **ეროვნულ საბჭოს წევრი ამხ. ალ. წერეთელი** ქუთაისის გუბერნიაში მიემგზავრება. კვირას, აგვისტოს 11, დ. **ზუგდიდში** და ორშაბათს, აგვისტოს 11-ს, დ. ლანჩხუთში მოხსენებას წაიკითხავს **საქართველოს თანამედროვე მდგომარეობაზე.**

◆ **საშუალო სკოლის მასწავლებელთა კურსების** სამათემატიკო სექციის კრებები ჰხდება ყოველ დღე კადეტთა კორპუსის შენობაში სალ. 6 ს. ვთხოვთ უმორჩილესად ამ დარგში მომუშავე პირებს დაესწრონ.

◆ **ხარაგოულის რაიონის კომისარმა ამხ. სავლე აბულაძემ** სამსახურს თავი დაანება.

◆ **რკინის გზების დეპეშა.** მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს, მინისტრთა საბჭოს, მინისტრებს გზათა და შინაგან საქმეთა, ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარეს, ნ. ლნ. ყველა ლჩ და პროფესიონალურ სექციებს საქართველოს რესპუბლიკისა და მუშათა და ჯარის კაცთა აღმასრულებელ კომიტეტს. ქ. ტფილისი.

შეერთებულმა სხდომამ ტფილისის რკინის გზის შტოების ყველა აღმასრულებელ კომიტეტებისა აგვისტოს 1-ს განიხილა რკინის გზებზე საექიმო-სასანიტარო საქმის მდგომარეობა და დაადგინა: გამგებლობა საექიმო-სასანიტარო საქმისა რკინის გზებზე სავსებით ეკუთვნის რკინის გზის მოსამსახურეთა კავშირს და ეს კავშირი არავის არ დაუთმობს ამ უფლებებს და იბრძოლებს უკანასკნელ შესაძლებლობამდის იმ შემთხვევაში — თუ ადგილი ექნება, ვისგანაც არ უნდა იყოს, ამ უფლებათა ხელიდან გამოგლეჯის განზრახვას სხდომა პროტესტს აცხადებს ექიმთა ერთი ჯგუფის და ზოგიერთ წრეების განზრახვის გამო, რომ წაგვერთვას საექიმო-სასანიტარო საქმეთა გამგებლობის უფლება და მოვითხოვთ რკინის გზის მთავარ კომიტეტისაგან დაუყოვნებლივ მოხდეს საექიმო-სასანიტარო განყოფილების შტატის რეორგანიზაცია მესამე სადელეგატო ყრილობის მიერ გამოტანილ დადგენილებათა მიხედვით. ამ დადგენილებით ამ თავითვე უნდა დათხოვნილ იქმნან უფრო აქტიური ექიმები. რომლებმაც გამოუცხადეს ბრძოლა ჩვენს კავშირს. კომისარ ნინუას მიერ გადადგმულ ნაბიჯებს სხდომა იწონებს. ყველა ლჩ ვსთხოვთ სამი დღის განმავლობაში გამოსთქვან თავიანთი აზრი ამ საკითხის შესახებ. თავმჯდომარე ვ. სიხარულიძე, მდივანი კორიტინი.

◆ **საჩხერის მთელ რაიონში** სოფ. ჭორევსა და ჯრიამდე სრული მშვიდობიანობაა. ჩვენი ჯარი ამ ჟამად სოფელ ჯალაშეთანაა ზოგიერთ მოსაზრებათა გამო ჯარი ჯერ უძრავად არის გამაგრებული აღნიშნულ სოფლების ხეობებში.

◆ **საპყრობილეთ ინსპექციაში** თავლეთა მთავარ სამართველოდ გარდაქმნის შესახებ. ამ სამართველოსთან უნდა დაარსდეს აგრეთვე საპყრობილეთა განსაკუთრებული საბჭო.

◆ **საპყრობილეთა სახელოსნოები.** რევოლიუციამდე ტფილისის საპყრობილეებთან არსებობდა სხვა და სხვა კარგად მოწყობილი სახელოსნო, სადაც ტუსაღები მუშაობდნენ და ამზადებნენ მრავალ სპეციალურ ნივთებს.

ჯარის ნაციონალიზაციის გამოცხადების დროს აღნიშნული სახელოსნოები მუსულმანთა კორპუსმა ლაზარეთების მოსაწყობად დაიკავა, სადაც მრავალი უცხო და უპასუხისმგებლო ხელი ტრიალებდა.

ამიტომ სახელოსნოთა დიდძალი ქონება და იარაღი დაკარგული და დაფანტულია.

საპყრობილეთა ინსპექტორის თაოსნობით შესდგა სპეციალური კომისია, რომელმაც წესიერებაში უნდა მოიყვანოს და აღადგინოს სახელოსნოები, რათა კვლავ შესაძლებელი გახდეს პატიმართა მუშაობა

◆ **არა-ჩვეულებრივი კომისია.** საპყრობილეთა ინსპექტორმა იუსტიციის მინისტრს მოხსენება წარუდგინა სადაც მოითხოვს საპატიმროთა არა-ჩვეულებრივ კომისიის დაარსებას, რომელშიაც შევლენ იუსტიციის სამინისტროს იურისტ-კონსულტი, საპროკურორო ზედამხედველი, და საპყრობილეთა ინსპექციის წარმომადგენელი ამ კომისიის მიზანი იქნება პატიმართა საქმეების შემოწმება და სათანადო ზომების მიღება ბრალდებათა გარჩევის დასაჩქარებლად.

◆ **საქართველოს მოხელეთა კავშირი** უმორჩილესად სთხოვს ყოველ წევრს შემოიტანოს თავისი ხვედრი საწევრო გადასახადი, რადგან საბჭოს მუშაობისთვის ძლიერ საჭიროა ფული. ფულს იღებს კავშირის მოლარე თედო თურქაძე საკანტროლო პალატაში, დილი მთავრის ქ 9—3 საათამდის ტელეფონი 1—94

◆ **ქალაქის რუსული სკოლები** ქალაქის გამგეობამ ერთს უკანასკნელ თავის სხდომაზე განიხილა მოხსენება ქალაქის გამგეობის წევრის ბ-ნ კონიაშვილისა: ტფილისიდან ბევრი რუსობა გავიდა ამ გარემოებამ ძლიერ შეასუსტა მოსწავლეთა კონტინგენტი ქალაქის რუსულ სკოლებში. ზოგ სკოლაში სულ არ არის მოსწავლე და ზოგან იმოდენა რიცხვია მოსწავლეთა, რომ საკუთარი მათთვის ხარჯის გაწევა შეუწყნარებელი იქნება. ამიტომაც ბ-ნი კონიაშვილის აზრით, სკოლები, სადაც მოსწავლენი აღარ არიან, უნდა დაიხურონ; ხოლო სადაც მოსწავლეთა რიცხვი საგრძნობლად არის შემცირებული, რამდენიმე სკოლა ერთად იქნეს შეერთებული რომ ამ რიგად განახლებულ შეერთებულმა სკოლებმა პედაგოგიის მოთხოვნილებანი და მათზე გაწეული ხარჯიც გაამართლონ. ქალაქის გამგობამ ბ-ნ კონიაშვილის მოხსენება მიიღო და განკარგულება მოახდინა სისრულეში მოიყვანონ სათანადო დაწესებულებებმა გამგეობის დადგენილება.

◆ **სამძიმრის წერილი.** რედაქციამ მიიღო შემდეგი წერილი: ღრმად დაგვამწუხარა ძვირფასს მეგობრების და თანამოაზრეების მიტო გულისაშვილს და არჩილ ამირეჯიბის უდროოდ გარდაცვალებამ, გულითად სამძიმარს ვუთვლით მათ მშობლებს და ნათესავებს დორპატის უნივერსიტეტის ქართველი სტუდენტობა: მიხ. აბრამიშვილი, ვახ. კოტეტიშვილი, ვალოდია თოხაძე, აკაკი პაპავა, პლატონ კვირკველია, თედო ბეგიშვილი, ლადო ჩირგაძე, გრ ქაჯაია, ნიკ. იაშვილი, ბარნაბ ქაჯაია

◆ **სამძიმარი.** დიდი დაგვაღონა ამხანაგ პანტელეიმონ კვირიკაძის სიკვდილმა. პანტელეიმონის დაკარგვას მწარედ განიცდის მის ახლო მეგობართა პატარა წრე, რომელიც იცნობდა მას, როგორც მტკიცე ხასიათის მუშაკს და უაღრესად შეგნებულ მოქალაქეს.

ივანე ლუტიძე, გედეონ მეფარიშვილი.

◆ **ფოთის ნავთსადგური** ფინანსთა სამინისტრომ დაადგინა: ფოთის ნავთსადგურის შესავალი გაალრმაოს საოკეანო გემების შესასვლელად, ამჟამად ნავთსადგურს ორ საჟენ ნახევარი სიღრმე აქვს.

◆ **მთავრობის განკარგულებაშია.** სამი დიდი გემი „ვიოლეტა“, „დობროვოლსკი“ და „მიხეილი“, და მრავალი პატარა გემები.

◆ **არზრუმის სამხედრო რკ. გზის** ინჟინერ განის მიერ აღძრული შუამდგომლობა რეკვიზიციის ძალით მისგან ჩამორთმეულ ნივთების და სურსათის დაბრუნების შესახებ, დაკმაყოფილებულ... ბამ დაადგინა: დათავდეს ეს საქმე თანდა თანობითი და სრულიად თანახმად საქართველოს რესპუბლიკის საერთო სალიკვიდაციო კანონისა იმ განსხვავებით, რომ შტატს გარეშე დარჩენილ მოსამსახურეებს მიეცეს სალიკვიდაციო თანხა ნაღდ ფულად.

◆ **საგუბერნიო სადგილ-მამულო გამგეობა** უქმდება მისი ფუნქციები ცენტრალურ გამგეობას ეკისრება. 7 სამაზრო გამგეობანი რჩება ისევ.

◆ **ტფილისის გარე უბნებში.** სადგილ მამულო გამგეობამ მიიღო 2058 დესეტინა.

◆ **ბრძანება გარნიზონისადმი.** აგვისტოს 8-დან, 7 დღით განთავისუფლებული ვარ სამსახურიდან და ჩემს თანამდებობის ასრულებას თუშმელაშვილს ვავალებ. გენ. **ახმეტელაშვილი.**

◆ **მილიციის უფროსის დადგენილებით შეიპყრეს:** ნება დაურთველად მანუფაქტურით ვაჭრობისათვის ბაჩაკაშვილი — თვით.

◆ **აგვისტოს 5-ს მეციხოვნე ჯარის უფროსის სამართველოში.** სასახლიდან მოიყვანეს აბხაზთა პოლკის პარუჩიკი აბხაზეთის სამხედრო სექციის წევრი მ. თ შლატტერი, რომელსაც აღმოაჩნდა ყალბი მოწმობა, რომ კერჩში საქონელი გაიტანოს გამოირკვა, რომ მოწმობა შლატტერს სასურსათო სამინისტროს მოხელე მარღანიძისაგან მიიღო. ორივე შეიპყრეს.

◆ **ბოროტი განზრახვა.** აგვისტოს 8-ს, ნაშუადღევის 4 საათზე, განზრახულ ბოროტმოქმედებს ჭავჭავაძის ქუჩაზე გენ. მაქსიმოვის საგანგეო განყოფილებაზე დაცემა განეზრახათ. თერთმეტი — ბოროტმოქმედი მოიმწყვდიეს, ყოველ მხრივ მილიციონერები შემოერტყნენ, მაგრამ ბოროტმოქმედებმა მაინც მოახერხეს გაპარვა.

◆ **გარნიზონის უფროსმა შეიპყრო.** „ღმერთო ჰფარვიდე მეფეს“ სიმღერისათვის რუს მოხილესეთა რაზმის ჯ. კაცი გ. მალალაშვილი, პრაპ. ცისტოვი და ავსონი. მილიციელისთვის შეურაცყოფის მოყენებისათვის ბარბაქაძე, ოფიცერისათვის შეურაცყოფის მიყენებისათვის ინასარიძე

◆ **ერევნიდან.** იტყობინებიან რომ ამორჩეულია სომხეთის საბჭოს ახალი პრეზიდიუმი თავმჯდომარედ დანიშნულია საკიანცი, ვიცე-თავმჯდომარედ ხაჩატურიანი, დ. ზუზიანი, მდივნად პ. ზახარიანი.

◆ **თათრების წასვლა.** ერევნიდან იტყობინებიან, რომ იქაური თათრები გადადიან სარაყამიშის და არზრუმის რაიონებში.

უკანასკნელ დღეებში აქსტაფიდან განჯაში გაემგზავრნენ 400 ასკერი, რომელნიც ტრაპიზონიდან იყვნენ ჩამოსულნი

◆ **სახ. გვარდიის მთავარი შტაბი** იუწყება, რომ დუშეთის მაზრის დიდ სოფლებში დაარსებულია სახალხო გვარდიის შტაბები, რომელნიც დარჩენილ იარაღს აგროვებენ და სახალხო გვარდიის რაზმებს ადგენენ.

◆ **შავი ქვის** მრეწველთა საბჭომ დაადგინა აგვისტოს 15 მოიწვიოს არა-ჩვეულებრივი კრება შავი ქვის მრეწველებისა გასარჩევად იმ საკითხებისა, რომელნიც დაკავშირებულნი არიან ამ მრეწველობასთან და საბჭოს კანტორის ქუთაისიდან ჭიათურაში გადატანის საკითხთან

◆ **ხონის ქალ. მართველობამ** დაადგინა ყველა ზომა იხმაროს მამისონის გადასავალზე რკინის გზის გაყვანისათვის, ხოლო წინასწარ ხარჯების გასაწევად ფული მოქალაქეთა შორის შეგროვდეს.

◆ **სამარაგო კომიტეტის** თავმჯდომარედ ნაცვლად არდიშვილისა, დანიშნულია გუბერნიის სასურსათო კომიტეტის ყოფილი თავმჯდომარე ს ი. ჯაფარიძე

◆ **აბრეშუმის პარკზე** ფასმა 200 მანეთამდე აიწია ფუთზე. რადგან მსყიდველნი არ არიან ასეთ დიდი მაზანდის გამო ხონში, სენაკში და სხვა ადგილებში ფასმა თან და თან იკლო და ეხლა 70 მან ფასობს ფუთი

◆ **მთავარმა სარკინიგზო კომიტეტმა** დაადგინა წინადადება მისცეს რკინის გზის ყველა მოსამსახურეს, ვინც კი წევრებად ირიცხებიან ახლად დაარსებულ სარკინიგზო მოსამსახურეთა ქართულ კავშირში, ერთი კვირის განმავლობაში გამოეწერნენ კავშირიდან, წინააღმდეგ შემთხვევაში სამსახურიდან დათხოვნილნი იქნებიან. დადგენილება მთელ ხაზზე უკვე დაიგზავნა.

◆ **ბანკების წესდების** შეცვლა ... წესდების იმ ნაწილის შეცვლისა, რომელიც ეხება რწმუნებულთა საერთო კრების შემადგენლობას.

◆ **სახ. განათლების ცირკულიარი და სომხები.** საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილე ნოე რამიშვილმა მიიღო საქართველოს სომხების ეროვნულ საბჭოს დელეგაცია, რომელიც შუამდგომლობდა სახალხო განათლების სამინისტროს ცირკულიარი, რომ გიმნაზიებში მოწავლეთა მშობლებმა განცხადება შეიტანონ სურთ თუ არა შვილები იქვე დასტოვონ და საქართველოს ქვეშევრდომობა მიიღონო, და განაცხადა, რომ საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობას მსგავსი დადგენილება არ გამოუტანია, რომ მოხსენებული ცირკულიარი გაუქმებული იქნება და შემდეგი სწავლა-აღზრდა ბავშვებისა არ იქნება ქვეშევრდომობის საკითხთან დაკავშირებულიო. თანაც ნ. რამიშვილმა წინადადება მისცა საქართველოს სომხეთა ეროვნულ საბჭოს წარუდგინონ საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობას ცნობები, თუ რამდენი გიმნაზია იქნება საჭირო საქართველოში მცხოვრებ სომხებისთვისო.

◆ **საპყრობილეთა ინსპექციაში.** საპყრობილეთა ინსპექცია სასწრაფოდ ადგენს 1918 წლის ხარჯთ-აღრიცხვას ტფ. გუბერნიის საპყრობილეთა შესახებ.

საპყრობილეთა ინსპექტორმა, გამოიწვია ქუთ. გუბერნიის ციხეთა უფროსი იაშვილი, რომელსაც დავალებული ჰქონდა ქუთაისის გუბერნიაში სატუსაღოთა მდგომარეობის შესწავლა და გამორკვევა. იაშვილის მოხსენებას განიხილავს საგანგებო თათბირი საპყრობილეთა საქმეების მოგვარებისა და სახაზინო ხარჯების შემცირების მიზნით.

◆ **ტფილისის მილიციის უფროსმა** წინადადება მისცა კომისრებს და სისხლის სამართლის მილიციის უფროსს: დატუსაღებულებს ნუ გაჰგზავნით საღამოს 8 საათიდან დილის 8 საათამდის ციხეში. დატუსაღებულნი ღამით კომისარიატში უნდა დარჩნენ მეორე დღემდის და დილისით გაიგზავნონ დანიშნულ ადგილზე.

== **სადგილ-მამულო კომისიამ** საბურთალოს რაიონში ჩაიბარა 871 დეს და 1473 კვ. საჟენი მიწა.

◆ **მილიციონერების დათხოვნა.** სამსახურიდან დათხოვნილნი არიან: უფროსი მილიციელი ტერ-აირაპეტოვი თავის ნებით მორიგეობის თავის დანებებისათვის. მილიციელი კურნასენკოვი სამსახურის არა სათანადოდ ასრულებისათვის. უმცროსი მილიციელი ნოსოვი, თავის ნებით სადარაჯოს მიტოვებისათვის დათხოვნილია და ორი თვით დაპატიმრებული. მილიციელი ხობელავა მორიგეობის აუსრულებლობისათვის დათხოვნილია და ორი კვირით დატუსაღებულია.

◆ **მარილი** სასურსათო სამინისტროსაგან ყირიმში საქ. რესპუბლიკის საჭიროებისათვის, ნაყიდი მარილის ნაწილს ამ დღეებში ჩამოიტანენ. მარილის კერძოდ შემოტანა ნებადაურთველად აკრძალულია, და თუ ვინმე შემოიტანოს მარილს ნებადაურთველად რეკვიზიციას უზამენ ფუთს 6 მ და 80 კ კვალობაზე.

— **ახალი ბანკი.** ფინანსთა სამინისტროში შემოვიდა სააქციონერო საზოგადოების წესდება კავკასია-ევროპის ბანკის დასაარსებლად. წესდების თანახმად ბანკს ნება უნდა დაერთოს სხვა და სხვა ქალაქებში განყოფილებები გახსნას. მონაწილეობენ: ამბარდანოვი, შახნაზაროვი ფრიდონოვი, ევანგულოვი და კალამკაროვი. ბანკის ძირითად თანხას 5 მილიონი შეადგენს.

◆ **დუშეთის და გორის მაზრაში.** სასოფლო კომისიაში მოვიდა ცნობა, რომ გორისა და დუშეთის მაზრის გლეხებმა გამოაცხადეს: მზად ვართ შევისყიდოთ მიწა, ოღონდ კერძო საკუთრებად ნუ იქნება ეს მიწებიო.

◆ **კრება.** კვირას, აგვისტოს 11-ს, დილის 11 საათზე ახალ კლუბში შესდგება კრება ქართველთა სამუსიკო საზოგადოებისა გამგეობის წევრთა ასარჩევად და საზოგადოების განყოფილების ქუთაისში გახსნის შესახებ.

— **მიტინგი.** კვირას, აგვისტოს 11-ს სოფ. წყნეთში გაიმართება მიტინგი, სადაც სასოფლო კომისია გზავნის თავის წარმომადგენელს.

◆ **აჰარლების განთავისუფლება** ქუთაისის საგუბერნიო ციხიდან გაანთავისუფლეს აჰარლები: ძმები დიასამიძენი და სხვ.

◆ **სამტრედიის ქალაქის თვითმართველობამ** მთავრობის წინაშე შუამდგომლობა აღძრა, რომ მიწის დეკრეტი ... ჯომში ... ქუთაისში რწმუნებული ქუთაისის გუბერნია სამგრელო ... 13 ... რაიონად. სოხუმში გაგზავნილი პროპაგანდისტები იტყობინებიან, რომ იმათ მუშაობას ნაყოფი მოაქვს.

— **კავკავში** ბოლშევიკებსა და ყაზახებს შორის ბრძოლა სწარმოებს.

— საერობო არჩევნები რომელიც დანიშნული იყო ტფილისის გუბერნიის სხვა და სხვა მაზრებში აგვისტოს 2-სთვის და 4-სთვის, გადაიდო, რადგან ყანებში მუშაობა სწარმოებს.

◆ **ქურდობა** აგვისტოს 5-ს საღამოს 11 საათზე, სასტუმრო „ანგლეტერის“ მსამსახურე ვას ქიურდამიროვმა სასტუმროში მცხოვრებ აკ. მესხიშვილს ბინაში არყოფნის დროს მოჰპარა საფულე 2500 მანეთით და მიიმალა მიღებულია ზომები ქიურდამიროვის შეპყრობისათვის.

◆ აგვისტოს 4-ს ლტოლვილთა მე-9 პუნქტის გამგე გრ. არუთინოვს, კახეთის ქუჩაზე № 11, მოჰპარეს სხვა და სხვა ნივთები 1310 მანეთისა. გამოირკვა, რომ არუთინოვი გაუქურდავს ლტოლვილ მ. ეგიაზაროვს, რომელიც შეიპყრეს. იგი სამართალში იქმნება მიცემული.

◆ **სამხედრო სასამართლო.** დღეს, აგვისტოს 10-ს გაიხსნება საქართველოს ლაშქრის სასამართლოს სესია. სესიის შემადგენლობაში შედიან: პოლკ. რონაშვილი პროკურორი ვეზირიშვილი მოსამართლე, პოლკ. ესტ. მაჩაბელი წივწივაძე. გამომძიებელნი: მონასელიძე, რიტიკოვი, მდივნები: მ. ბარნაბიშვილი და ვ. სვიმონიშვილი.

◆ **სამხმოვან ქართულ სიმღერა-გალობის კურსები.** ძმათა კავსაძეებს უკვე დაუარსებიათ ქართულ სიმღერა-გალობის კურსები, სადაც შეუძლიან ყველა ახალგაზდას შეისწავლოს სამხმოვანი სახალხო სიმღერები და საგალობლები, გადაღებული ძველი ქართველ მუსიკოსების მიერ; ... რეთვე მოამზადებიან მუდმივ სახალხო გუნდისათვის, რომელიც უკვე არსებობს ძმ. კავსაძეების ხელმძღვანელობით. კურსები იქნება ექვს თვიანი, მისამართი: ჩუღურეთის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიის სკოლის დარბაზი სამშაბათობით და პარასკეობით საღამოს 6—9 საათამდე

◆ **სახალხო კონცერტები ლექციით** მ. კავსაძის გუნდისა. ამ მოკლე ხანში, კავსაძის სახალხო გუნდი გამართავს ქართულ კლუბში სახალხო კონცერტს-ლექციით ქართულ მუსიკის შესახებ

სოფლად და ქალაქად

სურამი,

◆ სოფლებში კარგი მოსავალია პურის თითქმის გალეწილია. ვითომც უნდა გაიაფებულიყო პურნახული, სამაგიეროდ სისწრაფით იმატებს ფასმა გამოქცეული ბერძენი და სომხები დადიან სოფელ სოფელ და ორ-სამ ფუთობით ჰყიდულობენ პურის მარცვალს იმ ფასებში, რომელსაც გლეხკაცი, აწესებს. გარდა ამისა, მოაქვთ რკინეულობა, ხალიჩაფარდაგი და უცვლიან ყველაფერ ამას პურში. ამის გამო სურამ-ხაშურში პური ნაკლებ შემოდის და თუ ვინმემ ჩამოიტანა, მასისხლად აფასებს.

◆ გადმოხვეწილებმა სოფელში გადამდები ავადმყოფობა შეიტანეს სახადი, ამბობენ ზოგში ხოლერაცაა. ავადმყოფობა სერიოზულ ხასიათს ღებულობს, ზომებს კი არავინ იღებს. სურამის თვითმმართველობას ვითომ უნდა დაეცლევინებინა ქალაქი გადმოხვეწილთაგან, მაგრამ ამას ისე გაუბედავად აკეთებს, რომ დიდი შიშის ქვეშაა ქალაქი და ახლობელი სოფლები.

◆ ადგილობრივი მილიციის უფროსად ამჟამად სადგურის ტელეგრაფისტი მეტრეველი, რომელმაც ინსტრუქტორობა და ხელმძღვანელობა უნდა გაუწიოს მილიციონერებს.

◆ ეს რამდენიმე დღეა, ელექტრონით ანათებენ ქალაქს, მაგრამ ისე უხერხულად, რომ არ განათება ჰსჯობია.

◆ ამ უკანასკნელ დროს ღვინის სარდაფების რიცხვი მატულობს.

ამბობენ, ქალაქის ბიუჯეტში მას საპატიო ადგილი უკავიაო.

საქ. სოც.-ფედ. სარევ. პარტიაში

მოვაგონებთ ჩვენი პარტიის წევრებს, ვისაც საწევრო გადასახადი არ აქვს შემოტანილი, შემოიტანოს; და ვინც არ არის ჯერ ჩაწერილი, ჩაეწეროს და მიიღოს მუდამ თან სატარებელი საწევრო გადასახადის წიგნი, როგორც პარტიული ვინაობის დამამტკიცებელი საბუთი. წევრად ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე პარტიის ბიუროში. ორი პარტიულ ამხანაგის სათავდებო ცნობით.

ქმოდ დარჩენილ ამხანაგ. ვთხოვთ, ...ართნ ბიუროში და დასტოვონ მი...ითები, ვ. დუშურაშვილთან.

...ისაც წაღებული აქვს, მოწოდებები ...ელის შესაკრებად, გაზეთ „სოციალისტ-...ედერალისტის საკამომცემლო თანხის ...კასაძლიერებლად, ვთხოვთ, ამ თვის ...ათამდე წარმოადგინონ სიები, ტფილის-...ში მყოფმა ამხანაგებმა, ანგარიშების ...ცნობაში მოსაყვანად, ცნობები ყოველ ...ღე დილის ცხრა საათიდან საღამოს ...ით საათამდი შეიძლება პარტიის ბიუ-როში ლორის მელიქოვის ქუჩა № 1.

ახირებული პრეტენზიები.

ამ უკანასკნელ დროს ახირებული პრეტენზიებით გაიმსჭვალნენ—ერთი მხრივ —გაზეთ „სოციალ-დემოკრატში“ მოკა-...ათებული ჭეშმარიტ რუსული პოლიტი-...ის მაწარმოებელი—ცრუ სოციალ-დე-...ოკრატები და მეორეს მხრივ—ნაწილი ...ომხის ინტელიგენციისა—სომხეთის ოფიციალურ წარმოდგენელის მეთაურობით.

ჭეშმარიტად; უცნაურ პრეტენზიებს ...ყენებენ ჩვენს სახელმწიფოს ეს ვაჟბა-...ონები: დამოუკიდებელ, სუვერენულ ...ფლებებით აღჭურვილ სახელმწიფოში ...დაც კანონი ქვეშევრდომობისა უკვე ...ღებულია ხალხის ნდობით აღჭურვილ ...კანონდებლო დაწესებულების მიერ, ...ს უპასუხისმგებლო პირნი ურჩევენ სა-ქართველოში მცხოვრებ რუსობასა და სომხებს: ნუ მიიღებთ საქართველოს ქვეშევრდომობას ყველა, მაგრამ ამასთანავე მოითხოვეთ ყველა მოქალაქობრივი უფლებები მოგენიჭოსთო.

ამ უცნაურ რჩევას, რომელსაც პროვაკაციის ხასიათი აქვს, შესაძლებელია აჰყვეს ბევრი გულუბრიყვილო ადამიანი და ამით, რასაკვირველია, დაჰკარგოს ის პოლიტიკური და მოქალაქობრივი უფლებები, რომელნიც ჩვენს ქვეყანაში ყველა მოქალაქეს, განურჩევლად ეროვნებისა, აქვს კანონით მინიჭებული.

ეჭვს გარეშეა, ვერც ერთი დამოუკიდებელი სახელმწიფო ამ გვარ პრეტენზიებს ვერ შეიწყნარებს.

ცხადია, ვერც ერთი სახელმწიფო ...ერ იარსებებს, თუ კანონი მტკიცედ ...რ იქმნა შესრულებული.

ჩვენმა მთავრობამ განსაკუთრებული ...ურადღება უნდა მიაქციოს ქვეშევრდო-...ბის კანონის სისრულეში მოყვანას. ...ინც ამ კანონს არ იწყნარებს, ვისაც ...რა ჰსურს ჩვენი ქვეყნის ქვეშემრდომობა, ის ეჭვს გარეშეა ჩვენს სახელმწი-...კოში უცხო პირად ჩაითვლება და ვერ ...ისარგებლებს იმ პოლიტიკური და მოქალაქობრივი უფლებებით, რომელსაც ანიჭებს თითოეულ საქართველოს მოქალაქეს ქვეშევრდომობის კანონი.

ამგვარი ხასიათისაა, მაგალითად, არა ქართველ მოქალაქეთა შვილების სწავ-...ლა ალძრის საკითხი ჩვენში.

როგორაც გადმოგვცემენ, სახალხო განათლების სამინისტროს მოუხდენია ...სის გამოსარკვევად: ჰსურთ ...რა-არა ქართველ მშობელთ, რო-...ც საქართველოს მოქალაქეთ დას-...ონ თვისი შვილები მთავრობის იმ ...ვლებლებში, სადაც სწავლება მო-...თა—დედა ენაზე იქნება, და დღემ-...მიღებულის ცნობებიდან გამორკ-...ია, რომ თითქმის არც ერთს არა ...ველ მშობელს არა ჰსურს საქართ-...ოს რესპუბლიკის მოქალაქობა, ...მევრდომობა და ამავე დროს კი ყვე-...ი დაჟინებით მოითხოვს, რომ საქართ-...ელოს მთავრობამ გაუხსნას მათ სრულ-უფლებიანი სკოლები—სახელმწიფოს ხარჯით.

ბევრი რომ არა ვსთქვათ, ამგვარი განცხადება — უპატივცემულობაა იმ სახელმწიფოსადმი, რომელშიაც ჰცხოვრობენ, დიდი გამჭრიახობა და ცოდნა არ არის საჭირო იმისთვის, რომ ელემენტარული წარმოდგენა გქონდეთ მოქალაქეობის კანონის შესახებ.

სახელმწიფო უფლებების მიხედვით, ყოველ სახელმწიფოში—პოლიტიკური და მოქალაქობრივი უფლებით აღჭურვილია მხოლოდ ამ სახელმწიფოს ქვეშევრდომი და არა უცხო პირი: ვინმე გადამთიელი რომელსაც არაფერი არ აკავშირებს ორგანიულად ამ სახელმწიფოსთან.

ასეთ ანბანურ ჭეშმარიტებაზე ლაპარაკი ჩვენ ზედმეტად მიგვაჩნია. მაგრამ იძულებული ვართ ორიოდე სიტყვა ვსთქვათ, რადგან ჩვენში მოძრავი ბნელი ძალები შეგნებულად თუ შეუგნებლად რუსის და სომხის ხალხს ასეთ დათვურ სამსახურს უწევენ.

ერთხელ და სამუდამოდ უნდა აგრძნობინოს ჩვენმა მთავრობა არა ქართველ მოქალაქეთ, რომელსაც არა სურს ჩვენი სახელმწიფოს ქვეშევრდომობა, რომ ისინი მოკლებული იქნებიან ყოველ პოლიტიკურსა და მოქალაქობრივ უფლებებს.

ჩვენს ქვეყანაში სამოქალაქო უფლებებით სარგებლობა შეუძლია მხოლოდ ჩვენი რესპუბლიკის მოქალაქეს და არა იმას, ვინც აბუჩად იგდებს ჩვენს ქვეყანას, ვისაც სასაცილოდაც არა ჰყოფნის საქართველოს დამოუკიდებლობა!.

კ. აბაშიძე.

ზოგი რამ

საქართველოს რესპუბლიკის მხედრობის მთავარ სარდალმა ამას წინ გამოსცა ბრძანება რომლითაც აუკრძალა რესპუბლიკის სამსახურის გარეშე მყოფ ოფიცრობას ხმარება სამხედრო ნიშნებისა

ეს ბრძანება უნდა გამოეწვიოს ერთ გარემოებასა. როგორც მოგეხსენებათ, ჩვენმა სამხედრო უწყებამ აღადგინა წესი სამხედრო მისალმებისა და როგორც სამხრეულების, ისევე ორდენების ტარებისა, რაიც მოსკოვის რუსთა კომუნისტურმა რესპუბლიკამ გააუქმა. გამოიცა თუ არა ხსენებული ბრძანება, იმ ოფიცრებმაც, უფრო რუსობამ, რომელიც საქართველოს რესპუბლიკის ჯარში არ ირიცხებოდა, გამოსვლა დაიწყო, თითქოს გამოსაჩვენებლადაო, არა თუ სამხედრო ნიშნებით, არამედ ყველა ორდენებითაც. გამვლელი უნებურად მიაქცევდა ყურადღებას მხრებ და გულმკერდშემკულ მაღალ ოფიცრობას, რომელიც თითქოს სადმე პარადზე მიმავალი ყოფილიყვეს და რომელთათვისაც ჩვენი რესპუბლიკის სამხედრო პირთ წალმა-უკუღმა სალამი უნდა მიეცათ. ხსენებული ოფიცრები კომიკურ მდგომარეობაში ჩასცვივდნენ, როგორც მოსკოური კომინისტური რესპუბლიკის ქვეშევრდომებს ეძრახებოდა, მგონია ოფიცრის სახელის ტარებაც კი, არა თუ გამოსვლა სამხედრო ნიშნებით და ორდენებითა, რომელიც ბოლშევიკ სალდათებს არა ერთი ოფიცრისათვის აუყრიათ. როგორც საქართველოს ჯარის გარეშე მყოფთაც კიდევ ნება აღარ ჰქონდათ, სამხედრო ნიშნებით გამოსულიყვნენ. ასე რომ მათი სამხედრო ნიშნები და ორდენები აღარ იყო საჭირო არც მოსკოვის რუსთა კომინისტურის, არც საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკისათვის.

ბრძანების გამოცემამ შეაშფოთა საქართველოს ჯარის გარეშე დარჩენილი რუსეთის ოფიცრობა განურჩევლად ეროვნებისა **წაროდნია ხვობოდამ** საყვედურებიც გამოაცხადა მის გამო, რომ საქართველოს მთავრობამ თავის ჯარის გარეშე მყოფ ოფიცრებს აუკრძალა სამხედრო ნიშნების ტარება ხოლო თავის ოფიცრებს არა თუ ნებას აძლევს ატარონ რუსული ორდენები, არამედ ახლადაც აჯილდოებს იმავ რუსული ორდენებითა, ჩემი, აზრით საყვედური არ ყოფილა უსამართლო მართალია საქართველოს რესპუბლიკა რუსეთის ყოფილი იმპერიის, თუ რესპუბლიკის მრავალ კანონს და ცირკულიარს იხელმძღვანელებს საქართველოს რესპუბლიკის მართვა გამგეობის დროს, მაგრამ ბევრი რამ დაუყოვნებლივ მოსაშორებელი იყო მაისის ოცდა ექვსიდანვე და იმ ბევრში რუსული სამხედრო ნიშნები და ორდენები უნდა ყოფილიყო. ზოგიერთი იმ აზრის არის, რომ ორდენი წმ. გიორგის ჯვრისა საჭიროა დაჰრჩეს საქართველოს ჯარშიაც რადგანაც სახელწოდება იმ ორდენისა რუსთ ხელმწიფე ეკატერინე მეორემ საქართველოსაგან გადმოიღოო. მე კი მგონია მოუხერხებელი უნდა იყოს, რადგანაც ქართველი და სხვა ტომელი მოქალაქე საქართველოს რესპუბლიკისა არა ქრისტიანიც არის, მაშასადამე სარწმუნოებრივი ელემენტი როგორც ქართულ ეროვნულ დროშას მოვაცილეთ, ისევე ქართულ ეროვნულ ორდენსაც უნდა მოვაცილოთ

ეროვნულ ორდენად შეიძლება მკერდზე გასაკეთებელი ამოწვდილი მახვილი იყვეს რკინის ვერცხლის, თუ ოქროსი, რომელიც ხელს უნდა ეპყრას. ასეთი ორდენი მამაცობისათვის მიეცემოდა ქართველ ოფიცერს და ჯარის კაცს შესაფერისად ნაცვლად წმ. გიორგის ჯვრისა, რომელიც სხვა რუსულ ორდენებთან ერთად გაუქმებულ უნდა იქნეს. ქართველმა მხედარმა ეროვნულ სახელმწიფოებრივი თავმოყვარეობა უფრო მაღლა უნდა დააყენოს და ხელი აიღოს რუსულ ორდენებზე მართალია ორდენები იგი დაუმსახურებია მხედრული გამარჯვებისათვი, მაგრამ არ უნდა დაივიწყოს, რომ მიუღია ძველი რუსეთის რეჟიმის მთავრობისაგან, რომელიც 118 წლის განმავლობაში ქართველობას, როგორც დაპყრობილ ელემენტს, ისე ეპყრობოდა და ყოველი ღონისძიებით სცდილობდა მის გაჩანაგებას სულიერადაც და ხორციელადაც.

პეტრე მირიანიშვილი.

საყოველთაო სწავლება

(შემდეგი *)

ავსტრია პირველი სასკოლო კანონი სავალდებულო სწავლებისა ავსტრიაში 1774 წ. გამოსცეს. ამას შედეგად ოთხი წლის განმავლობაში 500 სკოლის გახსნა მოჰყვა. ამავე დროს გამოიცა რამდენიმე დეკრეტი სავალდებულო სწავლებისა. რაც ქონება მონასტრებს ჩამოართვეს, იმის შემოსავალს სკოლებზე ხარჯავდნენ. მაგრამ მალე რეაქცია დადგა, სასკოლო პროგრამები ძლიერ შეჰკვეცეს და თვითონ სკოლებიც სამღვდელოების უწყებაში გადავიდა (1805 წ.), მხოლოდ 1848 წლის რევოლუციის შემდეგ სახალხო განათლება ისევ აღორძინების გზას დაადგა, მაგრამ დიდხანს არ გაყოლია ამ გზას, მალე რეაქცია ისევ გაძლიერდა და სკოლაც ისევ სამღვდელოების სრულს უფლებაზე გადავიდა. 1855 წ. სახელმწიფოს ხელშეკრულებამ პაპთან (კონკორდატი) სახალხო სკოლა კათოლიკე სამღვდელოების უმაღლეს კონტროლს დაუქვემდებარა და ექვსი წლის შემდეგ სახალხო განათლების წინანდელი სამინისტროც, როგორც უსარგებლო, გაუქმდა. 1866 წ. ვენაში შეკრებილმა სახალხო მასწავლებელთა კონგრესმა გამოარკვია სამღვდელოების მავნე გავლენა სკოლებზე და დაადგინა, რომ მასწავლებელს არ შეუძლიან განაგრძოს მუშაობა, თუ სკოლა სამღვდელოების გავლენის ქვეშ დარჩებაო. მალე გაზაფხულის სიომაც დაჰბერა და 1867 წ. ისევ აღდგენილი იქმნა სახალხო განათლების სამინისტრო, რომელსაც მოჰყვა სხვა და სხვა დღემდის არსებული კანონები სახალხო განათლებისა. უმაღლესი მეთვალყურეობა და გამგებლობა დასაწყისი განათლებისა სახალხო განათლების სამინისტროს ხელშია, ადგილობრივი კი სახალხო სკოლების ინსპექტორების, პროვინციის, ოლქისა და ადგილობრივი სასკოლო საბჭოების ხელში. ყველგან, სადაც კი ერთი საათის სასიარულო გზით 40 ბავშვი შეიკრიბება, უნდა გაიხსნას სახალხო სკოლა და თითოეულს სასკოლო ოლქში — მაღალი სკოლა. სკოლებში სწავლა უფასოა, სიარული — სავალდებულო ყველასათვის 7—15 წლამდის.

მაღალი სკოლა სამ კლასიანია. იგი გაგრძელებაა ჩვეულებრივი სახალხო სკოლის მეხუთე კლასისა. სასკოლო პროგრამაში შედის შემდეგი საგნები: რელიგია, კითხვა, წერა, დედა ენა, არითმეტიკა, ბუხჰალტერია, გეომეტრია, ისტორია, ხატვა, ბუნებისმეტყველება, ფიზიკა, გეოგრაფია, გალობა, გიმნასტიკა და ქალებისათვის მეოჯახეობა. სწავლის კურსი 1883 წლის კანონით ექვს წლიანია. მასწავლებლებს მთავრობა ბა ნიშნავს, ჯამაგირი 236—473 მან თუმცა კანონით მიღებულია ყველა ეროვნების სწორ-უფლებიანობა განათლებაში, მაგრამ მუდმივი პოლიტიკური რყევა ეროვნულს საკითხში სხვა და სხვა ეროვნებათა შორის მუდმივს შეჯახებას იწვევს.

ბელგია. 1830 წლის რევოლუციის შემდეგ, როცა ბელგია დამოუკიდებელი გახდა, სახალხო განათლება სწრაფის ნაბიჯით წავიდა წინ, მაგრამ გაძლიერებულმა სამღვდელოებამ აქაც მალე შეაფერხა სასკოლო საქმე. სახალხო სკოლას ორი მეთვალყურე გაუჩნდა: ერთი სახელმწიფოს მხრით და მეორე სამღვდელოების მხრით. 1884 წელს სწავლა-განათლების სამინისტრო გაუქმდა; გამრავლდა კერძო სკოლები. ძალაში შევიდა 1842 წლის კანონი, რომლის მიხედვით ყოველ თემს უნდა მოეწყო კერძო ხასიათის საზოგადო სკოლა; მცირე წლოვანთა და მოზრდილთა სკოლების გახსნა არა სავალდებულო შეიქმნა. მასწავლებლების დანიშვნა და ჯამაგირის ძლევა თემის საქმე იყო. სასკოლო კომიტეტები გაუქმდა. სავალდებულო სასწავლო საგნების პროგრამა შემოკლდა. 1895 წელს სამღვდელოებამ გაატარა კანონმდებლობაში რელიგიის სავალდებულო სწავლების კანონი საღვთო სჯულს სკოლებში ასწავლიდა მღვდელი, ან მასწავლებელი მღვდლის მეთვალყურეობით. კერძო სკოლები სასულიერო წოდების უწყებაში იყო. ამ სკოლებსაც ისეთი უფლება ჰქონდათ სახელმწიფო დახმარების მიღებისა, როგორც საზოგადოების სკოლებს. სამღვდელოებას მხოლოდ კერძო სკოლები მიაჩნდა წესიერ დაწესებულებად და ყოველთვის ილაშქრებდა საზოგადოების სკოლების წინააღმდეგ ამ სახით სამღვდელოების გავლენამ სასკოლო საქმეში ბელგიაში ვერ უზრუნველჰყო ვერც უფასო და ვერც სავალდებულო განათლება. თემი აძლევს მასწავლებლის თანაშემწეს ჯამაგირს არა ნაკლებ 375 მ., მასწავლებელს— 450 მან., მოზრდილ საზოგადოებაში ეს მინიმუმი 900 მანეთამდის ადის უფასო ბინით. საზოგადოების სკოლების მასწავლებელი ყოველი ოთხი წლის სამსახურის შემდეგ ღებულობს 38 მან. დამატებას, ვიდრე მისი ჯამაგირი კანონიერ მინიმუმს არ აღემატება 225 მანეთით.

დანია 1814 წელს დანიაში გამოსცეს კანონი დასაწყისი სავალდებულო სწავლებისა 7—14 წლამდის და სკოლების საკმაო რიცხვის გახსნისა. ამ დრომდის სახალხო განათლებაზე თავადაზნაურობა ზრუნავდა, რაც უსიცოცხლო გამოდგა, რადგანაც ხალხის განათლება მათთვის საჭირო არ იყო. დანიაში სკოლები დღესაც სამღვდელოების ხელშია, რაც მცხოვრებში დიდს უკმაყოფილებას იწვევს. სკოლების მთავარი გამგეობა სასულიერო საქმეების და სახალხო განათლების სამინისტროს განათლებისა და ხელოვნებათა დეპარტამენტის ხელშია. ადგილობრივი სკოლების მთავარი მეთვალყურე ეპისკოპოზია. ყოველ სამრევლოში არის სასკოლო კომისია, რომლის თავმჯდომარედ პასტორია, წევრებად ორი პირი ადგილობრივ კომუნალურ საბჭოს მიერ არჩეული.

სავალდებულო სასწავლო საგნებია: საღვთო სჯული, კითხვა, წერა, არითმეტიკა, ისტორია, გეოგრაფია, გიმნასტიკა და გალობა.

მინიმალი ჯამაგირი მასწავლებლისა არის 312 მან. უფასო ბინით, განათებით და გათბობით. აგრეთვე ეძლევათ 50 ტონა ქერი (ტონა 60 ფუთი) და ნაწილი სწავლის ფულისა. სოფლად აძლევენ ნაჭერ მიწას ორი ძროხისა და ექვსი ცხვრის საბალახოდ.

(შემდეგი იქნება)

ლ. ბოცვაძე.

*) იხ. „ს. ს.“ № 300.

სტუმრები სტამბოლიდან.

„ჩვენს ქვეყანაში“ დაბეჭდილია: 30 ივლისს, ქართველ კათოლიკეთა აღმასრულებელ კომიტეტის წარმომადგენელის ბ-ნ ქ. საჯაიაძის თანახლებით ჩვენს რედაქციას ეწვიენენ: სტამბოლის კათოლიკე ქართველთა მონასტრის გამგე მღვდელი შალვა ვარდიძე და ოსმალეთის ქართველ-კათოლიკეთა წარმომადგენელი პროფესორი სიმონ გოზალიშვილი...

ბევრი რამ საგულისხმო გვიამბეს პატივცემულმა სტუმრებმა, მაგრამ ყველაზე საყურადღებო და სასიხარულო ის არის, რომ მათ ჰქონიათ ფრიად დიდი დავალება ოსმალეთის ქართველ—კათოლიკეთაგან: როგორმე დაითანხმონ აქაური ქართველი კათოლიკენი, რომ მათ ეკლესიებში აღდგენილ იქნეს ქართული ტიბიკონი.

მკითხველებს უნდა მოეხსენებოდეთ, რომ ქართველ კათოლიკეთა ტიბიკონი არაფრით არ განსხვავდება ქართველ მართლმადიდებელთა ტიბიკონიდან და ამ ტიბიკონის შემოღება სამუდამოდ დაიხსნის ქართველ კათოლიკეებს გადაგვარებისა და გადაშენებისაგან. ამ ტიბიკონის შემოღება ბოლოს მოუღებს ქარკათოლიკეთა გასომხებას, რასაც ისე ესწრაფვიან ჩვენებური სომხები და რომელმა მისწრაფებამაც არა ერთსა და ორს ქართველ კათოლიკეთა სოფელს დააკარგვინა თავისი ეროვნება...

ვისაც წაუკითხავს მიქელ თამარაშვილის გამოკვლევანი ქართველ კათოლიკეთა შესახებ, ვინც დაჰკვირვებია ქართველ კათ. ცხოვრებასა და მათ განათლებულ მღვდლების სურვილს, ვინც იცის ის დევნა და შეურაცყოფა, რომელსაც აყენებდენ ქართველ კათოლიკეებს სომხის ტიბიკონის სომეხი-კათოლიკენი და მათი მოძღვრები, იმას ისიც ეცოდინება თუ როგორის ნეტარებით მოელოდნენ ქართველი კათოლიკენი იმ დროს, როცა შეძლება მიეცემოდათ ქართული ტიბიკონის აღდგენისა.

ამ მხრივ ბევრსა სცდილობდნენ ევროპაში მყოფი ქართველი პატრები, სტამბოლის კათოლიკე-ქართველობა და არა ერთი და ორი შუამდგომლობა აღუძრავთ პაპის წინაშე, მაგრამ ერთის მხრით რუსეთის ზეგავლენით და მეორეს მხრივ სომეხ კათოლიკეთა მახინაციების წყალობით მათი სურვილი ყოველთვის აუსრულებელი რჩებოდა.

მაგრამ, აი, დაიწყო რუსეთის რევოლუცია დაინგრა რუსეთი და მისი მთავრობა. თითქოს დადგა დრო ნატვრის ასრულებისა, მაგრამ ქასივე დატრიალდენ პროვოკატორები, გამოჩნდნენ ისეთი კათოლიკე ქართველი მღვდლებიც, რომელთაც ადგილის დაკარგვისა შეეშინდათ და ქართველ კათოლიკეებს უცნაური განკარგულება გამოუტანეს:

„ძველი ქართული ლიტურგის აღდგენა ქართველ კათოლიკეთა— ქართველთა გამართმადიდებლობას უდრისო და ამიტომ ლათინური წესი ქართულად გადმოვთარგმნოთო...“

ასეთი დადგენილება უცნაურიც არის და უკანონოც... ჯერ ერთი გადმოთარგმნა ლათინურის წირვისა, ეწინააღმდეგება თვით ლათინთა სურვილს და მეორეც, რა საჭიროა თარგმნა, როცა საკუთარი ტიბიკონი უკვე არსებობს. მაგრამ რაკი წირვის წესები ისეთივეა, როგორც მართლმადიდებელ ქართველებსა აქვთ, **ბოროტმა** სულებმა ისარგებლეს ამით და ქართველი კათოლიკენი დააშინეს.

პირჯვრის წერა, სკამები, ორღანო კოვზით ზიარება, თუ კანკელის მოწყობილება ეს მხოლოდ გარეგნობაა. მორწმუნეებს შეუძლიათ ისე მოაწყონ თავისი ეკლესია, როგორც იმათა სურთ და, მაშასადამე,—ამ მხრივ არაფერი გადარჯულება და გადაგვარება არ მოელით ქართველ კათოლიკეთ, სამაგიეროდ, ქართული ტიბიკონის შემოღებით იგინი სამუდამოთ თავისუფლდებიან სომეხთა დევნისგან და ხდებიან ღირსეულ წევრად რომის კათოლიკე ეკლესიისა, როგორც **ქართველები.**

ასეთი დიდი მნიშვნელობა აქვს ძველ ქართულ ტიბიკონის აღდგენას ქართველ კათოლიკეთა ეკლესიაში და მართლა მტერი უნდა იყოს თავისი ქვეყნისა და მრევლისა ის კათოლიკე ქართველი მღვდელი თუ ერის კაცი, რომელიც დღევანდელ დღეს არ ისარგებლებს შემთხვევით და არ აღადგენს ქართულ ტიბიკონს.

დროა დაისვენოს ქართველმა კათოლიკემ და ევედროს ღმერთს იმ წესით, როგორითაც ევედრებოდენ მისი მამა პაპანი...

რომში უკვე შესდგა ახალი კონგრეგაცია, რომლის მდივნად დაინიშნა სტამბოლელი ბერძენი კათოლიკე იზაია პაპა დოპულო, კაცი დიდად განათლებული და თანამგრძნობი ქართველ კათოლიკეთა ქართველ კათოლიკეთა თანამგრძნობია პაპის ელჩი დოლჩიც და დიდი დანაშაული იქნება ქართველ კათოლიკეთა წინაშე, რომ მისმა მესვეურებმა შემთხვევა ხელიდან გაუშვან და არ აღადგინონ ქართული ტიბიკონი...

ი. ც.

რკ. გზის კომიტეტი და მისი დამცველები

ბევრს მოეხსენება, თუ რა უსამართლობაც მოახდინა რკ. გზის კომიტეტმა. ისიც ადვილი გასაგებია რომ კომიტეტი სარგებლობდა მოსამსახურეთა დათხოვნის დროს არა იმ გეგმით, რომლითაც უნდა მომხდარიყო ლოთების, ქურდების და პროვოკატორების დათხოვნა არამედ იმ გეგმით, რა გეგმაც დიდი ხანია ჰქონდა დასახული უბრალოდ სწუხდება გ. "ერთობა"ში", მოყვანილ წერილის ავტორი ს. დოლიძე იგი სცდილობს დათხოვნილ მოსამსახურეების დამშვიდებას კომიტეტის შოვინისტურ მოქმედების დასაფარავად და ამბობს: „რკინის გზელები სხვებზე ადრე რევოლიუციის მოძრაობას სათავეში ჩაუდგნენ და აი წელიწად ნახევარია მას ემსახურებიან, სისხლსა ღვრიან, გაჭირვებას ითმენენ—რა არის ჩვენსკენაც მოვა გაზაფხული და დღესასწაულიო. მაგრამ თავზე ატყდებათ უსაშინელესი მოვლენა, ეს არის მათი დათხოვნა სამსახურიდანაო.“ შემდეგ ხსნის რკ. გზის აწიოკებულ მდგომარეობას, უფულობას და ამბობს: „მართალია ზოგიერთი პირები ცდილობენ მღვრიე წყალში თევზის დაჭერას და აღელვებენ შეუგნებელ პიროებსო, მაგრამ იმედია, ჩვენი ამხანაგები რკინის გზელები შეიგნებენ საქმის ვითარებას და თვით ალაგმავენ იმ პირებს, რომელნიც სცდილობენ საქმის გამწვავებასაო“.

არ ვიცი რათ სჭირდება ბ-ნ დოლიძეს დათხოვნილ მოსამსახურეებისათვის „მალამოს“,—მოსმა. მე ვიტყვი: „ღმერთმა ნუ მოიყვანოს ისეთი გაზაფხული და დღესასწაული, როგორიც მოელის რკ. გზის კომიტეტის მოქმედებას.

კომიტეტმა დალუპა ქართველი მუშა-მოსამსახურეები, და დალუპის გზაზე დააყენა ჩვენი გზა. რას ჰფიქრობენ ბ-ნ დოლიძე—საქარელებისთანა—პირები, რომლებსაც დათხოვნილი ქართველები ხან პროვოკატორ-კონტრ-რევოლიუციონერებათ გამოჰყავთ, ხან კიდევ რევოლიუციის დამცველ პირებად. ალბად იმიტომ რომ საზოგადოებას გზა აუბნიონ, რომ ვერ შესძლოს სიმართლის გამოკვლევა. რა თქმა უნდა, ეს არის მათი მისწრაფება; თუ რატომ არ იქნება როდესაც მხოლოდ ამ გზით შეეძლებათ კომიტეტის წევრებს სათავეში თბილი ადგილების შენარჩუნება. თანაც ბრძანებს ავტორი: „ზოგი ერთი პირები აღელვებენ ხალხს, რომ მღვრიე წყალში თევზი დაიჭირონო. მაგრამ იმედია, შეგნებული პირები ალაგმავენ ასეთ პირებსაო“. მე ვეკითხები მას. არ იქნება დაასახელოს ის პირები, რომლებიც

ცდილობენ მღვრიე წყალში თევზის დაჭერას? სჩანს მაშ სიმართლის მთქმელებს, რომ პირი შეუკრან, ჩათლავენ „მღვრიე“ წყალში თევზის დამჭერთა პირებად. მე მითქვამს და ვამბობ. პირველი ახალაგმელები თვით კომიტეტის წევრები იყვნენ, მათთან ერთად უნდა მომხდარიყო ქურდების და ლოთების დათხოვნა და შემდეგ ისე მომხდარიყო შტატის შემოკლება. აი სიმართლე, თუ თვალებზე ხელს არ მიიფარებენ. ბრმა უნდა იყვეს ადამიანი რომ ვერ დაინახოს კომიტეტის შოვინისტური მოქმედება და თუ ვინმე გამოვა მის დასაცველად, ჯერ ნიღაბი ჩამოიხადოს სოციალისტობისა, და შემდეგ ისე შეუდგეს მათ დაცვას.

ტყუილად ჰგონიათ რომ თავიანთი ქლესური, რბილი ენით, რომლითაც შხამი ჩაუშვეს ძარღვებში დათხოვნილ და საერთოდ მთელ ქართველ მოსამსახურეებს, ეხლაც აუხვევენ თვალებს და თავიანთ საზიზღარ მისწრაფების მოქმედებას თავისუფლად მიიყვანენ. რა თქმა უნდა, ყოველ ღონეს იხმარენ, რომ კომიტეტმა, ეგები რაიმე ადგილის უფროსობა მათაც მიანიჭონ. მაგრამ ნუ დაივიწყებენ, ძნელი იყო, ვიდრე ნიღაბი აეხდებოდათ, და როცა უკვე აეხადათ, შედეგს ახლო მომავალი დაგვანახებს.

საჩქაროდ უნდა მოხდეს კომიტეტის მოქმედების შესახებ გამოძიება, დეე, რათაც უნდა დაჯდეს, აღდგენილ კი იქმნეს სიმართლე. გაძევებულ იქმნეს კომიტეტის შემადგენლობა და სამარცხვინო ბოძზე იქმნენ გაკრულნი ის პირნი, რომლებმაც დაღუპეს მოსამსახურეები უსამართლოდ, და მიჰყავთ გზაც უფსკრულისაკენ, თავიანთი პირადი ბედნიერების მისაღწევად.

ალ. მაისურაძე.

ვთხოვ სხვა გაზეთებსაც გადაბეჭდონ ეს წერილი.

დარიალის დაცემა და იქ მყოფ ჯარის კაცების ბედი

(შემდეგი)

მეორე დღეს მოვიდნენ დუშეთიდან გ. ცინცაძე და მიხეილ პაპუნაშვილი, რომლებიც რიხიანად აცხადებდნენ: ჩვენი მტერი საქართველოა და არა ბოლშევიკური რუსეთიო. საქართველოში თვითმპყრობელობა აღსდგა. რადგან ნ. ჟორდანია დიქტატორად გამოაცხადესო და დიქტატორი იგივე მეფეაო. ამაზედ პასუხი გასცეს ექ. კელენჯერიძემ დაუმტკიცეს ბ ბ. დელეგატებს, რომ თუმცა ლიდერები ხართ, მაგრამ, როგორც გეტყობათ, გაზეთიც არ წაგიკითხავთ, თორემ გაიგებდით, ვინ არის ჩვენი მტერი და რა არის მეფე და დროებითი დიქტატორიო. კრებამ რამოდენიმე საკითხი განიხილა. სხვათა შორის ჯარის კაცების საქმე დაადგინა: ყაზბეგელებს იარაღი არ ჩამოართვან, დელეგაცია გაგზავნონ კავკავში და ჯარის კაცები თავიანთ ხახლებში, ყაზბეგელები გვეუბნებოდნენ, მოიცადეთ უსათუოდ ტფილისი ამას უყურადღებოდ არ დასტოვებდა.

დარიალის ციხის დაცემის უკანასკნელი დღეები იყო 7 ყაზბეგელი იცავდა ხალხს. ბოლშევიკები წინ წამოსვლას და ხიდის დაჭერას ლამობდნენ, მაგრამ ეს 7 კაცი წინააღმდეგობას უწევდა და უკუ აქცევდა. ტყვია შემოლეოდათ და მოსალოდნელი იყო დარიალის დაცემა თუ არ მივეშველებოდით. მაგრამ ბოლშევიკები გაგვიჯავრდნენ: „ვერ გამოუშვებთ? ისინი ხომ ჩვენი ძმებიაო.

ამ სულ მოულოდნელად დაეცა. რიგად დარიალის ციხე შეუგნებელი ბრბოს მეოხებით და სომხის და ოსების პროვოკატორების წყალობით. ყაზბეგიდან ჯარისკაცები ივნისის 28-ს გამოგვგზავნეს დუშეთისკენ შინ გასაშვებად.

ჩვენ ყაზბეგში დავტოვეთ მაშინ 3000 მეტი მეამბოხენი, მათ შორის 300—400 ოსი და ყველა მეთაურები, რომლების გვარებია შემდეგი (ზოგიერთების)

1, აგალიანცი, მეთაური
2, აბრამიანც, ოფიცერი
3, მანგინიანც მაქრო
4, აბაევი ვანო ოსი
5, ჯაბაევი ვანო ოსი
6, ცინცაძე ბიქტორ
7, პაპუნაშვილი მიხეილ (გურულები)

უკანასკნელი დღე ვიყავით ყაზბეგში. სევდით მოცულნი მივჩერებოდით ჩვენს გმირ ყაზბეგელებს, რომლებიც ვინ იცოდა, ვისი მსხვერპლი გახდებოდნენ. ამბოხებულები დაძრწოდნენ ქუჩებში და ირთვის რაღაცას აპირებდნენ, თუმცა არც ყაზბეგლებს ეძინათ.

როგორც ერთი მეამბოხე გადმომცემდა, ამბოხება შემდეგ პროვოკაციონურ მისულა დუშეთში, მიტინგი გაუმართავს და გამოუცხადებია, საქართველოს მთავრობამ გილალატათ, გერმანელებს მიგყიდათ, ბატონყმობა აღადგინეს, მიწები გლეხებს ჩამოართვეს და თავად-აზნაურებს დაურიგესო. დარიალის ხეობაში ჯარი ჩააყენა ბურჟუაზიამ და პურს არ უშვებს, თქვენი შიმშილით ამოჟლეტა უნდაო. ამას ხელი შეუწყო ფალიანის რაზმის უსინდისო მოქმედებამ.

ივნისის, 28-ს ყაზბეგიდან წამოგვიყვანეს ს. სიონში. სიკვდილს თვალებში მივჩერებოდით. ამხანაგები ერთმანეთს ეთხოვებოდნენ ნაღვლიანის სახით. მაგრამ კომისარმა მოგვისწრო და დახვრეტას გადაგვარჩინა.

არ შეუდგები იმის აღწერას, თუ რა გადაგვხდა ჯარისკაცებს, ვიტყვი მხოლოდ რომ სიმშილით გვკლავდენ, გვაგინებდნენ, დაგვცინოდნენ: „მოღალატენო, ბურჟუაზიის მოსყიდულნო, გლეხების მტერნო და სხ. პირში გვაფურთხებდნენ, ზოგს სცემეს კიდეც. ფასანაურში მოგვიყვანეს, იქ ოფიციალურად სამხედრო ტყვეებად გამოგვაცხადეს და წითელ გვარდიელებად მოგვნათლეს კობის შტაბის უფროსის აბაევის წყალობით. მეორე დღეს მე და ჩემი ამხანაგი დაგვიჭირეს, თავიანთ პოზიციაზედ წაგვიყვანეს და გამოგვიცხადეს: თქვენ „ნავოდჩიკები“ ხართ და ჩვენთან უნდა იმუშაოთო. მაგრამ ჩვენ უპასუხეთ: „ჩვენ თქვენთან მომუშავენი არა ვართ. დაგვხვრიტეთ, მხოლოდ ჩვენ არ ვიმუშავებთ“ სიკვდილით გვემუქრებოდნენ, მაგრამ ვერას გახდნენ. ბოლოს გადავსწყვიტეთ, თუ გვამუშაონ ან ჰაერში დავხეთქოთ ყუმბარები, ან თვითონ მათთვის დაგვეშინათ. ოფიცერი მოვთხოვეთ, მათ იგი არ ჰყავდათ, მაშინ ჩვენ განვაცხადეთ, რომ უოფიცროთ მუშაობა არ შეგვიძლიათქო და როგორც იქნა თავი გავითავისუფლეთ. უკან გაგვაბრუნეს და კავკავში გაგვაგზავნეს. ჩვენები მაშინ დუშეთს გამოცილებულიყვნენ. ფეხით გვატარეს პურს არ გვაძლევდნენ და ყოველი გამვლელ-გამომვლელი გვაგინებდა, უმეტესად ოსები ს სიონში მიგვიყვანეს ორი დღის დამშეულნი. ყველანი იატაკზედ დაეყარნენ და ფიქრს მიეცნენ: ნუ თუ ადამიანებს ეგრე ექცევიან? სად მივალთ, რა მოგველის? ამ დროს გლეხებს კრება გაემართათ და გადაეწყვიტათ: რათ ვცდებით უბრალოდ. გამოვიყვანოთ გარეთ, მიწა გავათხრევინოთ და ყველანი დავხვრიტოთ. სიკვდილის აღარ გვეშინოდა, უარესი იყო ჩვენი მდგომარეობა, მაგრამ გადავრჩით სიკვდილს ყაზბეგში გაგვატარეს. მოვავლეთ თვალი ყაზბეგის ველებს, მოვიგონეთ წარსული და ცრემლებით თვალები აგვევსო. ყაზბეგელები ძლიერ ცდილობდნენ როგორმე ყაზბეგში დავრჩენილიყავით და შემდეგ შეგვაიარაღებდნენ, მაგრამ ვერა გააწყეს რა, რადგან მეზობელი სოფელი გვებეგეთი გვემუქრებოდა. გაგვგზავნეს კავკავისაკენ, გზაში პური დაგვაწიეს ყაზბეგელებმა და ნუგეში მოგვცეს: ნუ გეშინიათ, ჩვენ სისხლს ავიღებთო, საქართველოს საზღვარს მიუახლოვდით, გული საშინლად გვიცემდა. ვეთხოვებოდით საქართველოს მიწა წყალს, მთებს, ხალხს და იქ სადღაც უცხო ქვეყანაში გვაგზავნიდნენ ისევ ქართველები. გული აგვემღვრა, როცა საზღვართან მივედით ერთმა წამოიძახა: — „ამხანაგებო არ დაგავიწყდეთ, აქ საქართველოს საზღვარია, ქუდები მოიხადეთ და პატივება ითხოვეთ. ვინ იცის ან [illegible] ველარც ვიხილოთ. ყველამ ქუდი მოიხადა და აკანკალებულის ხმით წარმოსთქვეს: „გაუმარჯოს დატანჯულ თავისუფალ საქართველოს“ და საზღვარს გადავედით, სადაც რუსები დაგვიხვდნენ ჩვეულებრივად მოგვესალმენ Бусурмане-ო. იმ ღამეს ლარსში გავათიეთ ღამე ცხენების თავლაში. საშინელი წვიმა იყო ალბად ბუნება თუ გლოვობდა ბრბოს უგნურებას. მეორე დღეს ჯაირახის ციხეში დავილამეთ და მესამე დღეს ქალაქის უმთავრეს ქუჩით შევედით კავკავში. დაგვცინოდენ გვლანძღავდენ, უწმაწურის სიტყვებით გვიმასპინძლდებოდენ.

(დასასრული იქნება)

პ. ჩხიკვაძე.

ჩემს ამხანაგებს

ამხანაგებო! თქვენ წარმოიდგინეთ ის ტანჯვა, ფიქრებით რომ, განვიცადე: „რას ვაკეთებ მე აქ, როდესაც ჩემი ამხანაგები იქ არიან, ტრაპიზონში, ბათომის მიდამოებში, მდინარე, ჩოლოქთან, აწყვერთან, დუშეთისაკენ და სხვ ადგილებში“.

ამხანაგებო! თქვენს მამაცობას და [illegible] ჩემი ფიქრები მთელის ჩემის არსებით, და ეს იყო რომ, იმდენად მტანჯავდა, იმდენად მარცხვენდა, პარტიულ კლუბში შემოსვლას ვეღარ ვბედავდი, ვფიქრობდი, ვინც თქვენი ამხანაგია, გაჭირვების დროს თქვენთან უნდა ყოფილიყო, ვინც არა, იმას იქ შემოსვლის ნებაც არ უნდა ჰქონოდეს. მაგრამ გარემოება ნებას არ მაძლევდა.

მოკრძალებით ვიდრეკ მუხლს, ბრძოლაში დაღუპულ ამხანაგთ ბრწყინვალე სსოვნის წინაშე და თქვენ, ძვირფასო ამხანაგებო, მინდა გთხოვოთ პატიება, მინდა აგიხსნათ ის საზოგადოებრივი და პირადი მიზეზები რომელიც ნებას არ მაძლევდა თვით ჩემი სურვილი, თქვენთან ერთად ბრძოლისა, — სამშობლოს და რევოლიუციის დასაცავად დამეკმაყოფილებინა, მხოლოდ ის მრჩება ნუგეშად, რომ მომავალში, შეიძლება გამოვისყიდო ჩემი დანაშაული.

დღეს კი, ჩემს მცირედ წვლილს, ორას ორმოცდა ათ მანეთს (250 მან,) ვურდგენ ამასთანავე პატივცემულ „სახალხო საქმე“-ს რედაქციას, გადასაცემათ სადაც ჯერ არს თქვენს საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად.

ამხანაგურის პატივს ცემით

სოსო ჩიტოშვილი.

ამავე მიზნით, ამხანაგ ნიკოლოზ იჟანეს ძე სესიაშვილისაგან, გთხოვთ მიიღოთ ასი მანეთი (100 მან.) ს. ჩ.

გაეროვნების გზაზე

საქართველოს რესპუბლიკამ ქართველობას თვალები აუხილა. იმ ქართველობის ნაწილმაც თვალებში ხელი ამოისვა, რომელიც გუშინ რუსიზმით დამთვრალი სასიკვდილოდ ხუჭავდა თვალებს. იმანაც თვალები გაახილა საქართველოს რესპუბლიკის სასიცოცხლოთ ვისაც გუშინ ქართველობა რცხვენოდა და თვის სახელსა და გვარს ათასგვარად ჰკვეცდა და ამახინჯებდა.

აი, ეს დადებითი ნიშნებია, რომ იძლევიან იმედს ჩვენი ნორჩი რესპუბლიკის აყვავებისას...

რესპუბლიკის აყვავებისა და განმტკიცების საქმეში პირველი ადგილი სახელმწიფობრივს ენას უკავია და საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფოს ენა კი ქართულია. ამიტომ ყველგან და ყოველთვის ქართული ენა უნდა იქმნეს გამეფებული და ეს ელემენტარული ჭეშმარიტება დღეს ქართველობამ უკვე შეიგნო. მაგრამ მარტო შეგნება არ კმარა, საჭიროა პრაქტიკული ნაბიჯები.

ასეთი პრაქტიკული ნაბიჯი გადადგა ტფილისის ქალაქის სასურსათო განყოფილებამ. როგორც მოსალოდნელი იყო, აქაც მოიყარა თავი ქართველმა მოსამსახურეებმა აირჩია საინციატივო გამგეობა, რომელმაც სიჩქარით მოიწვია საზოგადო დამფუძნებელი კრება ქართველ მოსამსახურეთა. მოწვეულ კრებას დაესწრო 42 კაცი, რომლებმაც აირჩიეს თავმჯდომარე, იქონიეს მსჯელობა დაწესებულებათა გაეროვნების შესახებ. განიხილეს სასურსათო სამინისტროს კავშირთა წესდება, რომელიც ზოგიერთი მუხლების შეცვლით, მიიღეს. აირჩიეს ხუთი კაცისაგან გამგეობა და დაავალეს ყოველი ზომა იქმნეს მიღებული დაწესებულებათა გაეროვნების შესახებ გამგეობას აგრეთვე დაევალა კრებისგან დათხოვნილ ამხ. კუჭუხიძის და სასურსათო განყოფილების გამგის მინიასაროვის შორის მომხდარ ინციდენტის გამორკვევა.

ასე ამრიგად შესდგა და დაარსდა ტფილისის ქალაქის სასურსათო განყოფილების ქართველ მოსამსახურეთა კავშირი დაწესებულებათა გაეროვნების მიზნით. სასურველია ეს კავშირი მალე შევიდეს წევრად სრულიად საქართველოს რესპუბლიკის მოხელეთა და მოსამსახურეთა კავშირთ კავშირში, რომელიც უკვე ეწევა მუშაობას.

ვუსურვებთ ახლად დაარსებულ სასურსათო განყოფილების ქართველ მოსამსახურეთა გაეროვნების კავშირს და მის გამგეობას ენერგიული და ნაყოფიერი მუშაობა.

მოქალაქე.

მოწერილი ამბავი

ახბულაღი. სიტყვა „ახბულაღი“ ნიშნავს თეთრ წყაროს და მართლაც ცივი წყაროები, მასთან ერთად მაღალი მდებარეობა, გარშემო ტყით დაფენილი მიდამოები, ბაღები ვეებერთელა კაკლის ხეებით ყველა ეს ერთად შეხამებული ჰქმნიან ახბულაღს მშვენიერ საგარაკო ადგილად. სტრატეგიული მოსაზრებით და ჰავის სისაღის გამოც აქ რუსის მთავრობას ეყენა ერთ-ერთი სამედო პოლკთაგანი, სახელოდ მე-11 გრენ. [illegible] პოლკი, რომელსაც სამწუხაროდ „ქართულის“ სახელწოდება ჰქონდა. პოლკს დიდი მოწყალების თვალით უცქერდა ძველი მთავრობა, რის დამამტკიცებელ საბუთებად უნდა ჩაითვალოს მრავალი შენობები თავისი ყოველი მხრივი მოწყობილობით. მაგრამ დღეს სამწუხაროდ გაზულიგნებული ხალხის ხელი ყველაფერს ნათლად დაეტყო საზოგადოდ და ვერც ახბულაღი გადარჩა ამ საერთო ბედის წერას. მშვენიერი ყაზარმები, საუცხოოდ გამართული ლაზარეთი, ძვირფასი აფთიაქით მდიდარი საოპერაციო განყოფილებით, ოფიცერთა საკრებულო (საზამთრო და საზაფხულო) და სხვა მრავალი სახაზინო შენობები ყველა ესენი დღეს სრულიად გაპარტახებული არიან და წარმოადგენენ ოდესმე ყოფილ ასეთ თუ ისეთ წესრიგიანობის საბრალო ნაშთს.

რადგანაც ახბულაღს ჩვენი მომავალი სახელმწიფოებრივი ცხოვრებისათვის გაორკეცებით მეტი სტრატეგიული მნიშვნელობა აქვს, ვიდრე წინად ჰქონდა, ამის გამო ჩვენმა მთავრობამ გადასწყვიტა აქ ერთ-ერთი ქართული პოლკის შედგენა ეს ბედნიერება წილად ხვდა მე-6 ქართულ მსროლ. პოლკს. აქვე სიმართლე უნდა ვთქვათ, რომ ამ პოლკს სხვა ქართულ პოლკებთან შედარებით, ბევრი სიმდიდრის მიღება მოელოდა ყოფილ მე 14 პოლკისაგან, რომ ამ სიმდიდრეს, როგორც ყველგან, თავიდანვე ურიცხვი მტერი არ გასჩენოდა. შინაური და გარეშე გართულებული მდგომარეობით ისარგებლეს მტრებმა და მთელი სახელმწიფო ქონება განიავდა საართოდ. კერძოდ, საქართველოს საერთაშორისო გართულებულ მდგომარეობათ ვრც ახბულაღის და მის მიდამოებში მცხოვრები მტრები დარჩენ უსარგებლოდ.

გაიგეს რა ახბულაღში ქართული პოლკი დგებაო, იმ დღიდანვე შეიქნა იდუმალი მითქმა მოთქმა და გაიბა ქსელი საწინააღმდეგო მოქმედებისა: რუსობა იძახდა ჩვენ აქ უმეტესობას შევადგენთ, წინეთაც „სახელოვანი“ რუსის პოლკი იდგა, „რუსული ხაზინის“ სიმდიდრე არის აქ ჩაყრილი, რაც მარტო რუსების საკუთრებას შეადგენს და ამიტომ აქ გარდა რუსული პოლკისა სხვა პოლკი არა გვწამსო.

სომხებმა თქვეს ამ მხარეში სომხის სოფლებია და ახბულაღში გარდა სომხური პოლკისა, სხვა ერიგნების პოლკს არ ვაჩეირებთო. დადგა ქრისტეშობისთვე, აქ გამოჩნდნა ქართველი ოფიცრობა და მთავრობის დადგენილებისამებრ შედგა კომისიაც იმის შესახებ, რომ ყოველი უძრავ-მოძრავი სახელმწიფო ქონება რაც კი რამ აქ მოიპოვებოდა, მე-6 ქართულ პოლკს უნდა ჩაჰბარებოდა. დაინახეს რა ეს ადგილობრივმა მცხოვრებლებმა, ძალზე გამწარდნენ, ა[illegible]დილად აძაგებდნენ მთავრობას ასეთი გადაწყვეტილებისათვის და დასძენდნენ სულ ერთია დავწვავთ ყველაფერს და ქართველებს კი არ გადავცემთო აქამდის თუ თავ-თავისათვის ჩე ულობდნენ რუსები და სომხები მთელ ქონებას და ახბულაღამის შემდეგ ისინი შეერთდნენ და დაიწყეს მზადება საერთო მტრის საწინააღმდეგო მოქმედებისათვის. დიდ ხანს არ გაუვლია, რომ მათმა დარაზმულმა მოქმედებამ ნაყოფიც გამოიღო იანვარს 20—22 დაეცნენ იარაღის საწყობს და გაიტაცეს 1500 ზე მეტი სხვა და სხვა ყალიბის თოფი, უამრავი სასროლი მასალით. იმ რიცხვებშივე გატეხეს ლაზარეთი და უთვალავი ავეჯეულობიდან და თეთრეულიდან აღარაფრის ხსენება არ დარჩა; უკანასკნელ შუშამდე გაანადგურეს ზემო დასახელებული ლაზარეთი და საოპერაციო განყოფილება. ავაზაკთა მურტალ ხელს არ გადაურჩა არც ლაზარეთის ეკლესია, — გასტეხეს იგი და სხვა ნჭვთებთან ერთად ეფთსაბმელიც ჩამოხიეს და ხატებიც კი გაიტაცეს. ცოტა ხნის შემდეგ ერთი მშვენიერი ყაზარმა ცეცხლს მისცეს. რადაი მტარვლთა პირველმა გაბედულმა ნაბიჯმა ასე დაუსჯელად ჩაიარა, ამის შემდეგ შეიქნა საწყობებ-ს და სხვა შენობების სისტემატიურად დაუნდობელი ძარცვა-რბევა მთელ გარშემო მდებარე სოფლებში ისეთი ხახლი არ მოიპოვება, დღეს რომ რაიმე ნაძარცვი სახაზინო ნივთი არ მოიპოვებოდეს. რას გახდებოდა ყველა ამ ბოროტების საწინააღმდეგოდ ერთი მუჭა მე-6 ქართული პოლკის ოფიცრობა. ქართველ ოფიცრობას მცხოვრებლები ისეთი მტრულის თვალით უცქეროდნენ და მუქარით უმასპინძლდებოდნენ, რომ ბევრი მათგანი იძულებულიც კი შეიქნა აქაურობას სამუდამოდ გასცლოდნენ. მართლაც რომ ვაშა მათ ვაჟკაცობას, რომელთაც დღემდის გაუძლეს ყველა იმ დავიდარაბას, რაც მათ გარშემო ხდებოდა და დღესაც ხდება...

ჯვარის-ეწრელი მღვდელი.

(გაგრძელება იქნება)

გამომცემელი
სამსონ ფირცხალავა
რედაქტორი [illegible]

ექიმი ი. ა. აბაკელია შინაგანი მკურნალობა, განსაკუთრებით [illegible] მყოფელი [illegible] ს სუნოქვის ფილტვების აპკ[illegible] და წამლობა ყოველი გვარი სისხლნაკლულობისა და მალარიისა. მყოფების მიღება ყოველ დღე კვირისა საღამოს $4\frac{1}{2}$—6 საათამდე [illegible]რე დიდის ქუჩა № 26.

ექიმი დ. შარაშანიძე იღებს დღე შინაგან და ბავშთა [illegible]ლებიან ავადმყოფთ დილის 11—2 ს., [illegible]ღამოთი 5—8 საათამდე. პავლოვის № 7.

ექიმი გ. გ. მუხაძე იღებს სად[illegible]რო ავადმყოფთ. საღამოს 5.-დე კვირა დღეს გარდა. მისამართი: მთავრის ქ. № 67, ოფიცერთა საკ[illegible] საზოგადოების შენობის პირდაპირ. სვანიშვილისა, ტელეფ 5—77.

ექიმი ვ. მუსხელიშვილი იღებს [illegible] მყოფთ დილის 12—2 საა[illegible] [illegible]რლანოვის ქ. № 6.

ექიმი კბილისა კონსტანტინე ზიანი განაახლა ავადმყო[illegible] მიღება 11—2 საათამდის. მელიქოვ[illegible] ჩა № 11 ექიმი არდაზიანის ბინა.

ექიმი ნ. ი. მახვილაძე იღებს [illegible] ლურად მალარიით (ციებ[illegible] მისი შედეგებით დასნეულებულთ, [illegible] ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, [illegible]ბით და სხვ. შინაგან სნეულებით მყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5—7 ს. [illegible]ქტრიზაცია და მასსაჟი. მისამართი [illegible]ვის ქ. № 11.

ექიმი ა. ტყეშელაშვილი ღებ[illegible] ავადმყოფებს ვენერიული, [illegible]რდე და სახქესე მილის სნეულებანი, [illegible]ლისი (606 და 914) შეშხაპუნება). [illegible]მოობით $5\frac{1}{2}$—7 საათ. ყოველ დღე [illegible] კვირისა კერძო სამკურნალო [illegible] პროსპექტი № 167.

ექიმი დ. ვ. ჯავახიშვილი შინაგან და ბავშვთა სნეუ[illegible] ავადმყოფთ, ყოველ დღე, კვირის საღამოს 5—7 საათამდე, გუნიბის № 41. ტელეფ. 14—09.

ექიმი პავლე არდაზიანი დაბრ[illegible] იღებს ბავშვთა და შინაგან [illegible] მყოფთ, დილის 8—9 ს. და საღ. 4[illegible] მელიქოვის ქ. 12, 9 უბანი.

ექიმი შ. ა. მიქელაძე მიიღებს [illegible]გან და ბავშვთა სნეულებიან[illegible] მყოფთ ყოველ-დღე საღამოს 6—7 [illegible]დე, მიხეილის პროსპექტი № 117.

კერძო მიხეილის სამკურნალ[illegible] მუდმივი ლოგინებით.
ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე [illegible] 10 საათიდან. მიხეილის პროსპექტი [illegible]

ექიმი ი. დ. ჯაფარიძე შინ[illegible] ყურის, ყელის და ცხვირი[illegible] ულებანი. ავადმყოფებს მიიღებს [illegible] 11—1 ს საღამოს 5—7 ს მადათ[illegible] № 7 ტელეფონი 17—49.

ექიმი ე. ლ. შალამბერიძე იღ[illegible] ბებიო და საშვილოსნოს [illegible] მყოფთ, საღამოს 5—7 ს. მისამართ[illegible] როგორაძის ქ. № 7.

მედიცინის დოქტორი მიუნხენის [illegible]ვერსიტეტისა ნ. ლ. ტურიაშვი[illegible]
იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე [illegible] შუადღ. და 4—5 საღ. შინაგანი, [illegible]ბისა, საზებით და საშვილოსნოს [illegible]ბანი. ნიკოლოზის ქუჩა № 7 [illegible] აფთიაქის გვერდით.

თვალის სამკურნალო მუდმ[illegible] [illegible]ლით ექიმ დონხინი[illegible]
რომელიც დიდი ხნის განმავ[illegible] სტენტად იყო ვენასა და პარი[illegible] კლინიკებში. თვალით ავადმყო[illegible]ბიან დილის 9—1 საათამდე [illegible] 4—7 ს. მიხეილის პროსპ. № [illegible] [illegible]ლის კინო-თეატრის მახლობლ[illegible] და საოპერაციო ავადმყოფები ს[illegible] სიონითაც მიიღებიან.

ექიმ ნავასარდიანის პირველი [illegible] სამკურნალო
(დაარსებულია 1880 წელს)
ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ [illegible] დღე (გარდა კვირისა) დილით
„606“ და „914“ 11—12 ს.
ბ. ა. ნავასარდიანი—11—12 ს. [illegible]რგიული და ვენერიული (სიფილის. [illegible]
ე. ი. მაზნერი: 9—10 ს. ქალებ[illegible] საშარდისა.
ბ. გ. აგასაროვი: $9\frac{1}{2}$—2 ს. [illegible] შინაგანი ავადმყ.
ავეტისიანი — კანისა და ვენერიულ[illegible] მყოფებს $11\frac{1}{2}$ ს.
მ. მ. ბენიამოვიჩი: 10—12 ს. [illegible] ყელისა და ცხვირის სნეულებანი.
ხ. გ. ავეტისიანი — 9—11 საკ[illegible] ბავშვთა ავადმყ.
ი. ი. ტერ-გრიგორიანცი: 1—2 ს. [illegible] ნაგანი.

საღამოთი:
ა. ნ. ისაკიანი: 6—7 ს. ქალური [illegible] მყოფობანი და ქირურგიული.
რჩევა-დარიგება 1 მან. ხელმოკლეთ[illegible] უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაც[illegible] მორიგებით.
სამკურნალოს დირექტორი მედიც[illegible] [illegible]ქტორი ა. ნავასარდიანი.